

ELŐTERJESZTÉS

Újhartyán Város Önkormányzata Képviselő-testület

2020. január 23-i ülésére

1. napirend:

Tárgy: 2019-2024 Gazdasági Program elfogadása

Előterjesztő: Schulcz József polgármester

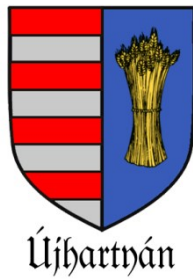
Előkészítő: Heli András településfejlesztési biz. elnök
Göndörné Frajka Gabriella

Szavazás módja: egyszerű többség, határozathozatal

Tisztelt Képviselő-testület!

Előterjesztésemhez csatolom az Újhartyán Város 2019-2024 évi ciklusra szóló gazdasági programját melyet a Településfejlesztési, kulturális és sport bizottság megtárgyalt és a beterjesztett anyagot javasolja elfogadásra:

ÚJHARTYÁN VÁROS
GAZDASÁGI PROGRAMJA
2019-2024

2019. DECEMBER

BEVEZETÉS

Négy évtizeddel ezelőtt aligha találhattunk volna túl sok olyan embert a járás határain túl, akik ismerték Újhartyán nevét. Hiába a sok száz éves hagyományok, a német gyökerek, a település álmos község volt, megbújva a Homokhátság északi peremén, nem túl távol a nagyvárostól, de nem is igazán a közelében.

Az elmúlt évtizedek mindent megváltoztattak. A regionális folyamatok, az önállóság visszaszerzése, a gyökerekhez való visszatérés és a tudatos, értékalapú építkezés látványos eredményekhez vezetett. Az autonóm döntés lehetősége, majd az autópálya adta meg a kezdeti lendületet, majd az ipari park hozta meg a térségi szerepet, ma pedig már a fejlődő intézmények biztosítják a javuló életminőséget.

2013-ban, egy szerencsés pillanatban, a jogszabályok által teremtett, utóbb átmeneti-nek bizonyult „ablak” kinyílásával Újhartyán fejlődését a hazai közigazgatás és területi politika a városi rang adományozásával ismerte el. Ezzel Újhartyán az ország egyik leg-frissebb és egyik legkisebb városa is lett egyben.

Innen kezdve, a település fejlődésének vezérfonalaként az urbanizációt azonosítjuk. Ez nem a várossá nyilvánítással kezdődött, és nem is ott végződik. Összetett, sok komponensből álló folyamat, amely egyaránt érinti a település térbeli funkcióit, közterületeit, arculatát és természetesen a helyi polgárok életmódját, gondolkodását, viselkedését.

Újhartyán nagyon sok mindent elért, amit egy ekkora település egyáltalán elérhet. Munkalehetőségeket, komfortos lakó- és közösségi tereket, összetartó közösségeket kínál az itt lakóknak, olyan helyet, ahol valójában otthonra lehet lelni. Mindezt megmaradt azonban sajátos, kettős természetű településnek: városias és falusias vonásai egymás mellett, egymásra épülve élnek mind a mai napig.

Ez az út azonban egyirányú: a fejlődés vektora a városiasodás felé mutat. A jövőt Újhartyánban az a folyamat határozza meg, ahogy fokról fokra egyre városiasabbá válik mind külcsímben, mind pedig belső szerkezetében. A fejlesztés legfontosabb kihívásai ahhoz kötődnek majd, hogy miképpen lehet a városias életforma kereteit megteremteni ekkora településméretben, illetve, hogy az urbanizáció közepette hogyan tudja a közösség megőrizni kohézióját és évszázados tradíciókból fakadó értékeit. Ezt a folyamatot is szeretnénk segíteni ezzel a stratégiával.

I. fejezet GAZDASÁGI PROGRAM CÉLJA

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § rögzíti, hogy:

„116. § (1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

(2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakokra szól.

(3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

(4) A gazdasági program, fejlesztési terv - a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

(5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

Újhartyán Város önkormányzata a jövő iránt érzett felelőssége tudatában alapvető fontosságúnak tartja a település működésének és fejlesztésének fontosságát. Figyelemmel a kistérség lehetőségeire és egészének fejlesztésére, Városunk polgárai igényének felismerése alapján alkotja meg a változásokhoz alkalmazkodni tudó gazdasági programját, mely az elért és meglévő eredmények megőrzésén túl tartós értékek mielőbbi megteremtésére törekszik.

A földrészek, országok, régiók közötti verseny mellett erőteljesen érződik a települések, különösen a hasonló adottságokkal rendelkező települések közötti verseny is.

Verseny a befektetésekért, a munkahelyekért, a megélhetésért a jövőbeni jövedelemért.

Újhartyán Város gazdasági programjának legfontosabb feladata, hogy összegezze, rendszerezze azokat a célokat és a megvalósításhoz szükséges eszközöket, melyek városunk lakóinak életminőségét javíthatják. A települési gazdasági programnak bele kell olyadnia a kistérségi gazdaságfejlesztési elképzelésekbe, s az egymásra épülést biztosítva koherens egységgé kell formálni. Látni kell azonban azt, hogy a helyi versenyképességre önkormányzatunk csak közvetett hatásokat tud gyakorolni.

A versenyben eszközeink lehetnek:

- Infrastruktúra fejlesztése,
- A helyi adórendszer ösztönző, Vállalkozás megtartó kialakítása
- A befektetések ösztönzési rendszerének kidolgozása (vállalkozástámogatás)
- A Helyi Vállalkozókkal rendszeres érdekegyeztetések folytatása fejlesztésekről
- A helyi munkaerőpiac figyelembe vételével képzések szervezése.

Önkormányzatunk meghatározó szerepet gyakorol a lakosság életminőségének javulása, a jólét emelése érdekében:

- Meghatározza a területhasználat módját
- Erőforrásokat mozgósít a természeti környezet megóvásához,
- Az épített környezet rehabilitációjához.
- A Zöld energia felhasználásának elősegítése, támogatása.

Fontos cél, hogy településünk gazdasági programja igazodjék a Nemzeti Fejlesztési Terv céljaihoz. Építsen azokra a stratégiai célokra, melyek az operatív programok (ágazati vagy regionális) megjelenésekor támogatott célok, megfelelő projektötletek lehetnek.

A kormány gazdaságpolitikai célkitűzései, fejlesztési irányai:

A gazdasági program meghatározásánál elengedhetetlen a pénzügyi lehetőségek számbavétele.

A kormány a fejlesztési irányelveit az új energiapolitika, a vidékfejlesztés, a területfejlesztés, a növekvő foglalkoztatás témakörében határozta meg, mely fejlesztési irányok kihatnak az önkormányzatok fejlesztési elképzeléseire is.

A kormányprogram szerint a fejlődés húzóágazatai:

- területi operatív program, KEHOP,
- az üzleti- és kereskedelmi szolgáltatás,
- az idegenforgalom és falusi turizmus.

II. FEJEZET

HELYZETELEMZÉS

Újhartyán Város történelmi múltja és jelene

A Város területe évezredek óta lakott. A falu nevével először V. Ince pápa 1276. május 20-án Lateránban kelt bullájában találkozunk.

A település szülöttei közül Hartyáni János 1597-ben Pest vármegye alispáni rangjáig emelkedett.

A török hódoltság idején Újhartyán elnéptelenedett.

A XVIII. század közepén megindult a jobbágyok spontán betelepülése. 1764-ben I. gr. Grassalkovich Antal német, magyar és kisebb részben szlovák jobbágyokkal szervezeten is betelepítette a falut.

Újhartyánra földrajzi elhelyezkedésénél fogva leginkább Budapest és Dabas gyakorol vonzerőt. Az M5-ös autópálya megépülésével sokat javultak az ország vérkeringésébe történő bekapcsolódás lehetőségei. Az autópálya közelségében rejlő lehetőségek kihasználása az 1990-es önkormányzati fordulattal megkezdődött, és folytatása települési érdek.

A falu lakossága számára a megélhetést az elmúlt időszakban legfőképp a mezőgazdaság és az arra épülő ipar biztosította. Sokan foglalkoznak primőr zöldségek termesztésével és állattartással.

A Város 1776-1777-ben épült, barokk stílusú temploma műemlék jelegű épület. Újhartyán életében a keresztény értékrend mind Európai és helyi társadalmi szervező erő, terjesztésében az egyházat támogatni kell.

A sváb nemzetiségi kultúra jelentős értékei az elmúlt évtizedekben elemeikben éltek tovább. Szervezett átörökítésük fontos feladat.

A településünk 2013 július 4-én kapott Városi rangot.

Újhartyán Város területe 2243 hektár 6711 m², lakossága : 2795 fő.

Újhartyán gazdaságában az Agro-Ökológiai potenciál kedvező. Különösen jók a fa-, vad-, gazdálkodás feltételei, jelentős az erdőterület. E mellett természeti terület (NATURA 2000) további jó adottságokat jelentenek a turizmus számára.

Az M5-ös autópálya, valamint a 405-ös főközlekedési út csomópontjában helyezkedik el Újhartyán Ipari területe, amely a déli és a keleti irányban biztosítja a zavartalan áru szállítást. Az Ipari Park területén mintegy 100 Ha terület van előkészítve betelepülő vállalkozások fogadására. A munkaerő piac regionális felmérése alapján a Kistérségből biztosítható a munkaerő. A közlekedés helyközi és helyi, valamint saját autóbusz szolgáltatással megoldott.

A Település lakosságának korszerkezete:

A 65 éven felettek száma: 509 fő,

nők aránya: 1453 fő,

férfiak aránya: 1342 fő,

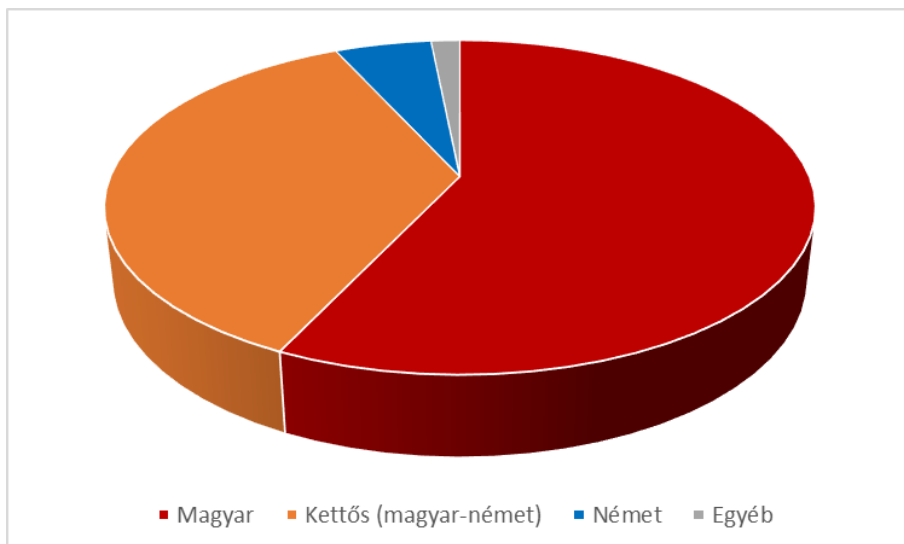
0-14 éves korúak száma: 426 fő,

15-18 éves korúak száma: 96 fő.

II/1. A NÉPESSÉG SZÁMÁNAK ALAKULÁSÁT MEGHATÁROZÓ FOLYAMATOK

Újhartyán népességszámát, illetve tényleges szaporodását alapvetően a természetes szaporodás és a vándorlási egyenleg határozza meg. A természetes reprodukció alapvetően az élve születések és a halálozások számának alakulásától függ, amelyeket egyenként is több meghatározó tényező befolyásol. A vándorlási egyenleget az állandó és ideiglenes jellegű be- és kivándorlások különbsége adja, amelyek szintén több külső és belső tényező eredményeként alakulnak.

A település etnikai struktúrája napjainkban sajátos képet mutat. A 2011-es nép-számlálás alkalmával lehetőség volt a többszörös identitás vállalására, és ezzel a város polgárai igen nagy arányban éltek is. A népesség majdnem felének van német identitása elsődleges vagy másodlagos jelleggel, de csak mintegy 5% jelölte meg kizárólag a németet. A többi nemzetiség jelenléte elhanyagolható – szlováknak, románoknak, orosz-nak, arabnak, illetve cigánynak összesen 42 fő vallotta magát. A németiség jelenléte azonban fontos, identitásképző erő is egyben. A kettős identitás egyben a magas fokú asszimilációra is utal, ami logikusan következik a helyi németiség „szigetszerűségéből”. A legutóbbi, 2014-es önkormányzati választások előtt 367 fő regisztrálta magát német-ként, azaz az összes szavazópolgár 16%-a.

Újhartyán nemzetiségi megoszlása (2011) népszámlálás alapján

Újhartyán fejlesztésének legfontosabb stratégiai irányai

Újhartyán tulajdonképpen különösen kedvező helyzetben van a hasonló nagyságrendű és szerepkörű hazai településekkel összehasonlítva. A városi címre való kandidálást számos szempont indokolta, amelyek – akár elnyeri a városi címet a település idén, akár csak néhány év múlva találják a döntéshozók erre érdemesnek – a fejlődés jelentős erőforrásaiként jönnek szóba. A cím odaítélése esetén többlettámogatásra, illetve központi szerepköreinek megerősítésére számíthat, míg sikertelenség esetén a kritikaként megfogalmazott hiányosságok fejlesztési irányokként is szolgálnak.

Újhartyán mindenek előtt méreteit messze meghaladó gazdasági szerepkörökkel rendelkezik, amely önálló ipari parkban, ebből fakadó adóerőben, valamint számottevő munkaerővonzásban és igen kedvező foglalkoztatási helyzetben nyilvánul meg.

Ezen gazdasági erő birtokában a település képes volt stabilizálni demográfiai helyzetét úgy, hogy voltaképpen nem tartozik bele közvetlenül sem Budapest, sem Kecskemét agglomerációs zónájába. Népeségyszáma mégis enyhe gyarapodást mutat, amely a közösség egészségének jele. Fontos demográfiai erőforrásnak tekintjük a német nemzetiségi jelleget, különösen annak térségbeli egyedisége okán.

A település igen jelentős sikereként értékelhetjük azt, hogy képes volt megújítani és minőségében fejleszteni alapszintű intézményhálózatát. Ezzel fokozatosan erősítette térségi humánszolgáltató jellegét, amellyel valódi központi szerepkörök alapjait rakta le.

Milyen fejlődési irányok prognosztizálhatók Újhartyán esetében?

Először is fontos leszögezni, hogy – bármily lehangoló is ez a megállapítás bármely település közössége számára – sorsuk igen korlátozott mértékben van csak saját kezükben, azt markáns módon határozza meg az európai és hazai makroterek általános fejlődési iránya és dinamikája. A stratégia jó eséllyel abból indulhat ki, hogy mind Európa, mint Magyarország növekedése meglehetősen visszafogott marad a következő években, de ezek a korlátozott növekedési

impulzusok térben koncentráltan lépnek majd fel. Ami a hazai léptéket illeti, egyértelműen látszik, hogy az ország tartósan kettészakad a globális gazdaságba bekapcsolódni képes és arra képtelen terek ellentétére. Újhartyán szerencséjére a növekedés-intenzív gazdasági tér, amelynek centruma a főváros és az ország északnyugati térségei, az M5 autópálya mentén délkeleti irányba terjed ki. Ebben igen nagy szerepe van a Kecskemét körül formálódó új beruházási pólusnak, amelyet többek között éppen Újhartyán szűkebb térsége kapcsol össze a fővárosi agglomerációval. Mivel a korábbi gazdasági centrumok környezetében egyfajta telítődés, a munkaerőpiaci kínálat beszűkülése tapasztalható, feltételezhető ennek a keleti eltolódásnak a felgyorsulása. Újhartyán meglévő adottságai (a gazdaság fejlődésében kulcsszerepet játszó klaszterhatások miatt) ezt a hatást vélhetően képes lehet kiaknázni. Ennek alapvetően két feltétele van: a munkaerőkínálat számszerű bővítése és minőségi fejlesztése, valamint a befektetőbarát környezet fenntartása.

Számolni kell továbbá (részben a fentiekből adódóan) a népességszám határozott növekedésének megindulásával. Gyakorlatilag akár az intézmények megtartása, akár a gazdasági szerepkörök hosszú távú fenntartása irányából indulunk ki, a demográfiai gyarapodás feltételként, ezáltal elérendő célként is jelenik meg. Szakmai véleményünk szerint az alapvetően fogyatkozó népességű országban egyre kevesebb közösség képes hosszú távon is fenntarthatóan fejlődni, életképesnek maradni. A népesség növekedése szoros interdependenciában, pozitív korrelációban lehet a gazdasági funkciók további erősödésével. Várható, hogy a hazai lakosság mobilitásának jelenleg is tapasztalható növekedése hamarosan beköltözők potenciális célpontjává teszi a települést, az elmúlt évtizedben tapasztaltnál jelentősebb mértékben. Ezt a tendenciát nem csak kezelni, hanem a település közösségének érdekében térben és szerkezetében is befolyásolni szükséges. Újhartyánt épített környezetének rendezett állapota és a település alrendszerének hatékony működése alkalmassá teszi a betelepülők fogadására, akiknek érkezését elő kell segíteni. Ennek fontos feltétele a városiasodás szintjének további növelése, például közparkok létrehozása, a közszolgáltatások színvonalának további emelése. A település növekedésének elősegítésére megfelelő kertvárosias beépítési övezeteket kell kijelölni. Az ingatlanpiacot sújtó válság szükségképpen véget ér a következőkben, és az ingatlangazdálkodás fontos szerepet játszhat a szabályozott növekedésben.

Fontos fejlesztési feladat lesz a közeljövőben a betelepülők integrálása. Ennek első lépésében meg kell határozni azt a betelepülési ütemet, amely még nem veszélyezteti az egyensúly fennmaradását. A betelepülőket szervesen be kell kapcsolni Újhartyán közösségi életébe – amelynek további fejlesztése szintén indokolt – támogatni kell az alulról jövő kezdeményezéseket, erősíteni kell a civil szerepvállalást és célzott programokat kell indítani annak érdekében, hogy az itt lakók települési felelősségvállalásának szintje magasabb legyen, és hogy az újonnan jöttek is minél nagyobb számban kerüljenek be Újhartyán aktív és felelős polgárainak körébe. Ennek kapcsán jó iránynak tűnik a német nemzetiségi jelleg kidomborítása, annak erősítése a jövőben is követendő cél lehet. A német nyelv ismeretén keresztül egyébként ennek konkrét, realizálható gazdasági előnyei is lehetnek. Szintén fontos integráló elem lehet a sport, amelynek tömeg-jellegét érdemes hangsúlyozni és fejleszteni, az a fizikailag és mentálisan egészséges közösség formálása érdekében.

Kulcskérdés lehet a település számára, hogy nyílik-e reális esély arra, hogy népességét, annak jövőbeni bázisát, fiatal polgárait megtartsa. E tekintetben mérete miatt nem indul előnyös helyzetből, a közép- és felsőfokú oktatási részvétel miatt a fiatalok erőteljes mobilitási motivációt nyernek. A közösségfejlesztés egyik lehetséges sikerkritériuma lehet, hogy közülük fiatal felnőttként hányan maradnak, illetve térnek vissza. Az ezt elősegítő települési támogatási politika minél hamarabb kimunkálendő.

Noha Újhartyán adottságai alapvetően a kínálatorientált fejlesztési stratégiát folytat, érdemes azonban számba venni a lokalitást erősítő lehetőségeket is. Az egyik ilyen probléma, amelyre a településnek középtávon reagálnia kell, az a fenntarthatóság kérdése. Ennek kapcsán az iskola energetikai fejlesztése jó irányba tett fontos lépésként értékelhető, de általában véve megfontolandó a megújuló energiaforrások köz- és magáncélú felhasználásának elősegítése, a fenntarthatóbb energiamérleg megteremtésének kísérlete. Szintén érdemes fontolóra venni az urbanizációval párhuzamosan a minőségi élelmiszertermelés és -fogyasztás elősegítését, a helyi termelők és fogyasztók összekapcsolásának elősegítését, illetve ilyen hálózatokban való részvételt, ennek térségi generálását.

A humán szolgáltatások terén az előbbiekkal összefüggő cél a minőség további fejlesztése. Ilyen terület lehet az egészségügyi szakellátások meghonosítása az Egészségház bázisán, vagy az óvodai és alapfokú nevelés szolgáltatási körének további bővítése a bölcsőde létrehozása, illetve a kulturális funkciók erősítése. Ezek persze a rendelkezésre álló források, illetve egyéb külső feltételrendszerek (pl. iskolafenntartó-kérdéskör) alapján determináltak.

A kiváló közlekedési kapcsolatok a térségi energiákkal elegyítve olyan adottságot biztosítanak, amely turisztikai hasznosítása is átgondolható, -gondolandó. Az eddig jellemző átutazó, megszálló tranzit turizmust kistérségi összefogással aktív szabadidős és sportturizmussá (kerékpározás, lovaglás, túrázás) fejleszthető.

Az eredményes középtávú gazdasági fejlődés, erősödés érdekében a Város lakosságának kb 10 %-os növekedése szükséges. A középtávú cél 3000 fő.

Újhartyán kisközpont

Újhartyán kisközponti funkcióinak és lehetőségeinek vizsgálata megkívánja egyrészt az urbanizáció és a társadalmi-gazdasági fejlődés területi vonatkozásai, másrészt a feladatellátás és az együttműködés oldaláról történő megközelítéseket, az összefüggések együttes feltárásával. A részben horizontális, részben vertikális fókuszálás olyan metszéspontokat rajzol ki, amelyek megadják az egyes feladatellátások és együttműködések területi és igénybevételi hatókörét, az egyes funkciók vonzását, a központi szerepek területiségét.

II/2. INFRASTRUKTÚRA

Az infrastrukturális feltételek differenciáltan jelennek meg. A vízellátás összességében megfelelő, a szennyvízelvezetés a teljes közigazgatási területen megoldott és az összes ingatlan rákötött. A közlekedésben megfelelő kiépítettségű. Az alap infrastruktúra képes a jelenlegi lakossági igényeken túl kielégíteni az Ipari, Szolgáltatási szektor igényeit is. A meglévő

infrastruktúra lehetőséget ad a kapacitás fejlesztésére. Középtávon az igények kielégíthetőek a jelenlegi kapacitások bővítésével. A Város közvetlen közelében Déli irányból egy 120 KV-os távvezeték biztosíthatja (EON-DÉMÁSZ) a megnövekedett elektromos energia ellátást, a Hernádi út mellet rendelkezésre áll terület, átadó állomás létesítése. A Földgáz ellátást Középnomású hálózat (ENI-TIGÁZ) bővítésével lehet biztosítani. A városi víz, szennyvíz telepek kapacitása megfelelő, szüksége esetén gépészeti kapacitással bővíthető. Hosszútávú cél az ipari park leválasztása és új víz-szennyvíz telep létesítése az ipari ágazatnak. Az informatikai hálózatok (UPC) megfelelő kapacitást biztosítanak.

II/3. GAZDASÁG

A település gazdaságában a GDP-hez való hozzájárulásban az iparnak, mezőgazdaságnak és a szolgáltatási szektornak – ebben elsődlegesen az ipari parkhoz is kapcsolódó kereskedelemnek és könnyűipari tevékenységnek – van jelentősebb szerepe.

2019. évben a 2014 évről a helyi székhelyű vállalkozások 290 db-ról 365 db emelkedett, amiből egyéni vállalkozás 100 db-ról 120 db-ra, gazdasági társaság pedig 190 db-ról 245 db-ra emelkedett.

Helyben foglalkoztatottak száma 2014 -hez képest (1300 fő), 1600 fő

2019. évben Újhartyán adóerőképessége: 387.117.783.-Ft, ami azt jelenti, hogy az 1 főre jutó adóerőképesség: 138.503/fő

II/4. IPARI PARK

Az Ipari Park fejlesztése meghatározó szerepet tölt be a foglalkoztatás szempontjából. 2002. évben készült tanulmány az ipari park fejlesztése és foglalkoztatás elősegítésére, melyről szóló szakértői vélemény alapján Újhartyán település fejlődési potenciáljának, adottságainak meghatározására alapozva, a település fejlesztésének nem szokványos, hanem Magyarországon újszerű, az új Nemzeti Fejlesztési Terv célkitűzésével összhangban álló és a nemzetközi sikeres gyakorlatnak megfelelő stratégiáját fogalmazza meg. 2019. évre az ipari park terület kihasználtsága megközelíti a 75%-ot.

A Kutatási-Fejlesztési és Innovációs Park létesítésének céljai

Nem nélkülözhető továbbá a fejlesztési programban hangsúlyozott - „a telephelyi tényezők célzott erősítését” szolgáló - humán-erőforrás és az innovációs menedzsment alprogramok ismerete és a lehetőségek, szükségek, tennivalók részletesebb kidolgozása.

Mivel az emberi erőforrás minősége, a meglévő és fejleszthető tudásbázis a tudáspark létrejöttének egyik legfontosabb tényezője meghatározandó annak mennyiségi és strukturális

jelenléte a régióban, ill. a vonzáskörzetben. Mivel a park nem egyetemi tudományparkká, sokkal inkább technológiai parkká válhat, nélkülözhetetlen a felkészülés, a felkészítés, a tudásbázis növelése a közoktatás részeként éppúgy, mint a képző, szak- és átképző intézményekkel létrehozott kooperációkra építve. Nem jöhet létre, ill. nem lehet életképes egy olyan technológiai park, mely nem készül tudatosan előre a szakemberképzésben az innovációs képességet, kreativitást fejlesztő műhelyek kialakításán és az idegen nyelvek ismeretén túl a környezettudatos gondolkodásra és életmódra neveléssel. A vállalkozói kör innovációs képességének erősítése a parkfejlesztés és működés során, hosszú távon szükséges feladata a parki menedzsmentnek. Mivel a térségben, ill. országosan is a KKV-k „helyzetbe hozása” az innovációs jövőkép egyik kritikus eleme célszerű lehet a KKV-k technológiai szükségleteinek, továbbá az egyetemi központok kutatóbázisainak együttműködésének aktivitását felerősítendő koncentrálni az erőforrásokat, a meglévő adottságok továbbfejlesztésével.

II/5. FOGLALKOZTATOTTSÁG

A munkanélküliség sohasem jelentett igazán jelentős kihívást a város életében. A világgazdasági válság hatására az álláskeresők száma 2009-ben kezdett meredeken emelkedni, és a csúcspontokban meghaladta vagy megközelítette a 100 főt, amely a gazdaságilag aktív népesség számára vetítve mintegy 7,5%-os munkanélküliségi rátát jelentett. Ez az érték 2017-re a válság előtti, „normális” szintjére süllyedt, és mintegy 35-40 embert érint a városban, amely 3% alatti, igen kedvező rátát jelent. Ennek megfelelően a közfoglalkoztatás nem jelentős a városban. Az álláskeresők társadalmi struktúrájáról 2017-ből származik a legfrissebb adat, akkor csekély volt a fiatalok (mindössze négy 25 alatti álláskeresőt regisztráltak) és jelentősebb az idősebb korcsoportokba tartozók (42%-a az álláskeresőknél túl volt már az 50. születésnapján) részesedése. Az érintettek döntő többségében fizikai foglalkozásúak, alacsony végzettséggel.

A stabil és magas szintű foglalkoztatás már csak azért is figyelemre méltó eredmény, mert a gazdaság szerkezete jelentős átalakuláson ment keresztül. Négy évtizeddel ezelőtt a helyi lakosság 40%-a mezőgazdaságban talált megélhetést, és 30-30% volt a két másik nagy szektor részesedése. A mezőgazdaság, mint munkaadó mára lényegében eltűnt Újhartyánból, jelenleg már csak 6,7%-a a munkavállalóknak helyezkedett el itt (és mint látni fogjuk, ők sem mezőgazdasági foglalkozásokat űznek). A mai szerkezet már 2001-re kialakult: az ipar megőrizte 30%-os, jelentős súlyát, a szolgáltatások 63%-on állnak. Ezek az értékek csekély mértékben térnek el az országos átlagoktól, és egyértelműen urbanizált jelleget tükröznek.

III. fejezet

FEJLESZTÉSI TERÜLETEK, BŐVÍTÉSEK

III/1. AZ ÖKO TURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK ÖSZTÖNZÉSE

Az ökoturizmus kifejezés a természeti értékekre alapozó, a természet értékeit tiszteletben tartó turisztikai programlehetőségeket jelenti, Újhartyán tekintetében leginkább az ún. bakancsos-, lovas-, kerékpáros- és horgászturizmust. Ezen szolgáltatáskategóriák egy fejezetben történő kezelése a köztük található összefüggések miatt indokolt.

A kistérség csaknem minden települése mentes a jelentős környezeti terhelést okozó ipari tevékenységektől, a természeti környezet és a jelenleg gazdasági hátrányként, lemaradásként értelmezett gyenge, kiépítetlen infrastruktúra az ökoturizmus szempontjából akár előnnyé is válhat. Az országban egyre szűkülő érintetlen természeti területek felértékelik a nemzeti parkjainkban, tájvédelmi körzeteinkben és természetvédelmi területeinken található értékeket, amelyekben a kistérség bővelkedik. Az ökoturizmus komplex szolgáltatások kialakításának lehetőségét kínálja a védett természeti területek kezelői számára a vendégforgalom ellenőrzött keretek között tartására úgy, hogy a fejlesztésekből származó előnyökből a természetvédelem szervezetei mellett a helyi közösségek is részesülhetnek a felek kölcsönös megalégedésére.

Jelenleg a természeti környezet nyújtotta lehetőségeket nem vagy csak alig használja ki a kistérség, köztük Újhartyán települése.

Az **ökoturizmus** fellendítése érdekében szükséges az ökoturizmusra alkalmas területek helyreállítása, kiemelten kezelve a túraútvonalak, kilátók, pihenőpontok, bemutatóhelyek kialakítását, felújítását.

A vidékre érkező turistának – bel- és külföldinek egyaránt – igénye, hogy a táj természetes valóságában nyíljon meg előtte. Az emberi beavatkozás maradjon oly minimális, hogy a látogatónak ne tűnjön fel. Ugyanakkor a szolgáltatások száma és minősége legyen megfelelő és igényes.

Ehhez fel kell mérni a meglévő gyalogos és kerékpáros túraútvonalakat, ezeket – szükség esetén – fel kell újítani, és további fejlesztések mellett rendszerbe kell szervezni a különböző közlekedési eszközöket használók, eltérő érdeklődéssel rendelkezők számára. Célszerű tematikus túraútvonalak (pl.: geológia, növénytan tanösvények) kialakítása is. Szükséges a túraútvonalak folyamatos karbantartása is.

A **túraútvonalak** mentén információs, a látványosságok közelében pedig bemutató táblákat kell elhelyezni, amelyek személyzet nélkül is funkcionálnak. Szükséges továbbá megfelelő promóciós és információs kiadványok (pl.: aktuális turistatérképek) elkészítése több nyelven is, melyek kifejezetten az ökoturisztikai programlehetőségeket mutatják be.

A **kerékpározás** környezetbarát közlekedési mód és turisztikai vonzerő is egyben. A bringakörút kiépítését követően a háttértelepülések látnivalói, értékei felé vezető kerékpárutak megépítése szükséges, melyek jelenleg hiányoznak. A megye egész területén érdemes elsőbbséget adni azoknak a kerékpárút-vonal-fejlesztéseknek, amelyek hosszabb, összefüggő

szakaszok kialakulását teszik lehetővé, illetve turisztikai attrakciók helyszíneire vezetnek. Szükséges továbbá a kerékpáros útvonalak mentén, a kerékpáros turizmushoz kapcsolódó egyéb szolgáltatások elterjesztésének támogatása, mint például a kerékpárkölcsonzés, illetve a szervizelés. Emellett ugyanígy szükséges az útbaigazító táblarendszer kiépítése, a pihenőhelyek, és fotópontok kialakítása is.

A magyar **lovas tradíciók** és a megye természeti környezete igazi vonzerőt jelenthet Európa lovas társadalma számára. A településünkön jelenleg több lovas turisztikai létesítmény található. A lovas központok nagysága és színvonala azonban nagyon eltérő, a vállalkozások döntően futószárazással, rövidebb távú túralovagoltatással, csillagtúrázással foglalkoznak. A lovas központok nagy része ma még nem tud szállást vagy vendéglátást biztosítani a vendégeknek, ezért ösztönözni kell a lovas központokra alapozó színvonalas szálláshelyek kialakítását. A legnépszerűbb és legjobban jövedelmező (többnapos) túralovaglás egyelőre csak elképzelés. Ennek egyik oka, hogy problémát jelent a többnapos lovastúra-útvonalak kialakítása, hiszen a területek jelentős része magánkézbe került. A régi, kipróbált útvonalakat tehát újra kell szervezni.

Jelentős, jelenleg jórészt kihasználatlan lehetőséget jelent a **horgászturizmus**. A természet adta lehetőségekkel élve elsősorban a meglévő és kiszáradt horgászto felújítása az elsődleges.

III/2. A FALUSI TURIZMUS FEJLESZTÉSE

Újhartyán Város fontos turisztikai vonzerejét képezik a vidéki, falusi térségekhez kötődő, területileg kevésbé koncentrált jellegű turisztikai attrakciók: a természet viszonylagos háborítatlansága, a máig megőrzött, sokszínű tradíciók, a vidéki élet vonzása. A **falusi turizmus** fejlesztése jellemzően helyi kezdeményezésekből táplálkozik, a jórészt spontán fejlődés jelentős lakossági aktivitáson alapul. A falusi turizmusból származó bevételek fontos jövedelmi forrást jelenthetnek a vidéki térségben élők számára, azonban e fejlesztések esetében is fontos a térségi szereplők közötti együttműködés.

A falusi turizmus fejlesztési igénye két összetevőből áll:

Egyrészt szükséges megteremteni a település egyedi arculatát, azonosítani a térségbeli egyedi attrakciókat, erősíteni a helyi identitástudatot.

Másrészt a falusi turizmus magában foglalja a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását, színesíti a szálláshelykínálatot, és ezzel alternatív bevételi forrást jelent az ott élők számára. Ezen komplexitás tekintetében a falusi turizmus még nem tölti be a kívánatos szerepet. Kitorési pontot jelenthet a térségek számára a megfelelő minőségű és mennyiségű szálláshelyek fejlesztése, új, piacképes kínálatok kimunkálása, a fejlesztési törekvések összefogása, ezzel komplex falusi szolgáltatási ellátórendszer kiépítése.

Fontos foglalkozni és megteremteni az öko turizmust alapjait is, mint a „bakancsos, lovas, kerékpáros, horgász-turizmust”

III/3. A VADÁSZTURIZMUS FEJLESZTÉSE

Településünkön a területi adottságok miatt nagy hagyománya van a vadászatnak, vadgazdálkodásnak. A nagy kiterjedésű összefüggő erdők, ligetek, lápos területek, legelők vadeltartó képessége kiváló, ezért a vadászatban, vadgazdálkodásban rejlő lehetőségek jobb kiaknázása gazdasági kitörési pontot jelenthet a megye számára. Érdemes ezt a lehetőséget a turisztikán belül is kiemelten kezelni. Amellett, hogy a **vadászturizmus** fejlesztése az egész megye számára kitörési lehetőség.

A vadászat és vadgazdálkodás területén történő fejlesztések a gazdaság több területén is kifejthetik hatásukat, kapcsolódnak az idegenforgalomhoz és a mezőgazdasághoz is egyaránt. A fejlesztések mindkét ágazat eredményességének javulásához hozzájárulhatnak. A gazdaságban jelentős bevételt képez már most is a külföldiek vadásztatása és a vadhús értékesítése is.

A vadászati ágazat jövedelemtermelő és munkahelyteremtő jellegét a kapcsolódó vadászturizmus fejlesztésével lehet leghatékonyabban erősíteni. A vadászvendégek megfelelő elhelyezéséhez célszerű bővíteni a már meglévő kiszolgálási kapacitásokat (programszervezők, vadászházak). A vadászházak könnyebb elérhetősége és magasabb komfortfokozatának megteremtése érdekében ki kell építeni a kapcsolódó infrastruktúrát is, figyelve ugyanakkor arra, hogy az ne károsítsa a természeti környezetet.

A vadászturizmus népszerűsítése érdekében a turisztikai szolgáltatáscsomagokhoz kapcsolódva promóciós anyagok és eszközök fejlesztése szükséges (információs kiadványok, internetes honlap).

III/4. A BORTURIZMUS FEJLESZTÉSE

A megye több településén hagyománya van a szőlő- és bortermelésnek, ugyanakkor alapvetően kihasználatlanok a **borturizmus** és a kapcsolódó szolgáltatások szempontjából.

A borkóstolás, a borospincékben történő hangulatos vendéglátás kiváló kiegészítője lehet a turizmus egyéb területeinek, hiszen a külföldi vendégek fogékonyak a magyar bor kínálta szabadidős programokra.

A borturizmusban rejlő lehetőségek kihasználása és a termelt bor minőségének garantálása érdekében újabb bor utak létrehozása szükséges.

További fejlesztési terület a vendéglátóhelyeken a borkultúrához kapcsolódó alapismeretek elterjesztése, az üzemeltetők érdekltségének növelése a helyi borok kínálatban tartására.

Célszerű továbbá a borászati innováció ösztönzése, mert az újszerű, egyedi termékek az adott térség ismertségét növelik, akár a külföldi fogyasztókhöz is eljutva hatásos marketingeszközei lehetnek a megyének. Megvizsgálandó a Hegyközség létrehozása is.

III/5. EGÉSZSÉGTURISZTIKAI SZOLGÁLTATÓ KÖZPONTOK FEJLESZTÉSE

A magyar lakosság egészségi állapota közismerten rossz. Az ország lakossága öregedő korfát mutat, amely igaz Újhartyán településre is. E két adottságból egyértelműen következik, hogy

egyre többen szorulnak orvosi kezelésre. Hazánk az Európai Unióhoz történő csatlakozása megnyitotta annak lehetőségét, hogy Nyugat-Európa lakói nálunk gyógyíttassák magukat, még hozzá az ottani áraknál jóval kedvezőbben.

A kistérségben található termálvizek kihasználatlanok, gyógyhatása még pontosan nem ismert. Lehetőség szerint a termálvíz adta lehetőségre, a ráépülő gyógyászati infrastruktúra révén komplex **gyógyászati szolgáltatások** kínálatát lehetne bevezetni. Ezek a szolgáltatások jellemzően nagy jövedelmezőséget biztosítanak.

A szolgáltatást elsősorban nem csak a külföldi vendégekre lehet építeni, hanem a belföldi turistaforgalom növekedését is segítheti. A komplex szolgáltatás feltétele a megfelelő kórházi szolgáltatások, a termálvíz és a minőségi szálláshelyek, valamint a kompetens személyzet megléte, ezért elsősorban a már alapokkal rendelkező térségekben célszerű a fentiekből hiányzó elemek fejlesztésére koncentrálni.

III/6. A NÉPI MESTERSÉGEK, KÉZMŰVESIPAR FELÉLESZTÉSE

Jelentős alternatív foglalkoztatási lehetőséget biztosíthat **a helyi kézműves** szakmák megőrzése és fenntartása. További előnye ezeknek a tevékenységeknek, hogy hozzájárulnak a helyi értékek, emlékek, hagyományok fennmaradásához is.

A kézműves technikákkal előállított, helyi termékek színesíthetik az idelátogató turistákat körülvevő szolgáltatások körét, és szerepet játszhatnak a térség sajátos arculatának kialakításában is. (Surman Edit keramikus révén)

Ahhoz, hogy a kézműves-tevékenység tényleges foglalkoztatási hatást váltson ki, elsősorban az értékesítés folyamatát kell fejleszteni. A sokszor kis darabszámot előállító, saját értékesítési lehetőségekkel korlátozottan rendelkező iparosok tevékenysége akkor lehet jövedelmező, ha valamilyen köztes szervezetek ezeket összegyűjtik, és a megfelelő csatornákon eljuttatják a fizetőképes keresletet jelentő turistákhoz, illetve egyéb piacokra. Köztes szervezet szerepét töltheti be azonos terméket előállítókat tömörítő szervezet (pl.: céh); területi alapon létrehozott szerveződés (pl.: kistérségi), vagy vertikális értékesítő szervezet, amely a szálláshelyeken és attrakcióknál található értékesítési egységekbe szállítja a termékeket. Az értékesítésben támogatást nyújthatnak még az idegenforgalomban tevékenykedő egyéb szervezetek és vállalkozások is.

A kézműves mesterségek újjáélesztése érdekében szükséges új, termék- vagy térség- specifikus minősítések, védjegyek, márkajegyek bevezetése, az ezeknek megfelelő termék-előállítási követelményrendszerek kialakítása, a minősítések megszerzésének támogatása. Így garantálható a minőségi színvonal és idővel a termékek elfogadottsága, ismertsége is. Szükséges továbbá az ilyen termékek bemutató marketingeszközeinek fejlesztése, a hagyományok átadása a mesterséget továbbvivő fiataloknak, valamint a helyi műhelyek, üzemek alkalmassá tétele a tevékenység bemutatására.

III/7. HORGÁSZTURIZMUS

A horgászturizmus definiálása nem tartozik az egyszerű feladatok közé. A horgászturizmus ugyanis nehezen illeszthető be a turizmus általános definíciójába („A turizmus lényege a személyek élményszerzéssel párosuló környezetváltozása, amelynek során szolgáltatások igénybevételére kerül sor.” Michalkó, 2001), hiszen érdekes módon nem minden esetben jellemzője a helyszíni szolgáltatások igénybevétele. Például, ha a horgász úgynevezett „országos engedéllyel” rendelkezik, nem kell a helyszínen engedélyt váltania. Ha egy-két napra érkezik, és sátorozik a vízparton, továbbá a szükségleteit (étel, ital, csali, etetőanyag stb.) hozza magával, akkor sem szállást, sem más szolgáltatást nem vesz igénybe.

Újhartyán horgászturizmusát a Hernád felé vezető, Hartyán közigazgatási határában húzódó több hektáros Rekultivált halastóra lehet alapozni.

A horgászturizmus olyan aktív szabadidős tevékenység, amely vízen vagy vízparton történik, egyetlen célja a halfogás, és általában kapcsolódik hozzá helyszíni szolgáltatások igénybevétele.

A horgászturizmus tehát nem egy bonyolult turisztikai ág, ha valahol van egy jó fogási lehetőségekkel kecsegtető vízterület, annak a híre gyorsan elterjed a horgászok között, és a horgászturizmus gyakorlatilag spontán ki fog alakulni a területen. A problémát az jelenti, hogyan lehet ebből a helyi lakosságnak bevétele, hogyan fog a horgászturizmus helyben keletkező jövedelmet eredményezni, és hogyan válhat a terület turisztikai húzóágazatává.

III/8. TERMÉSZETVÉDELEM

A képviselő-testület:

- ismertető, figyelmeztető és tiltó táblákat helyez ki,
- az illegálisan lerakott szemetet folyamatosan gyűjti,
- áttekinti a védelmet igénylő vagy védelem alá vonandó építészeti, természeti értékeket,
- javaslatokat dolgoz ki a gondozatlan ingatlanok rendbetételére, az életveszélyessé vált ingatlanok felújítása, esetleges bontása érdekében.

III/9. KÖZTERÜLET FENNTARTÁS

A képviselő-testület gondot fordít a közterületek megfelelő színvonalon tartására, ennek érdekében:

- fokozott figyelmet kell fordítani a közterületek gondozására, tisztántartására,
- virágosítás és fásítási programok,
- település-szépítési programok szervezése,
- gondoskodni kell az elöregedett fák kivágásáról és pótlásáról,

- figyelmet kell fordítani a köztéri építmények állagának megóvására,
- külterületi utak, zöldsővezet karbantartására,
- községüzemeltetés hatékony és színvonalas biztosítására a községfenntartó kft-vel.

III/10. VÍZRENDSZER, CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS:

Az Önkormányzat biztosítja az egészséges ivóvízellátás és szennyvízelvezetési szolgáltatásokat.

A csapadékvíz elvezetését biztosító rendszer karbantartását folyamatosan el kell végezni, a veszélyeztetett helyek felmérése után az elvezetés megoldására koncepciót kell készíteni.

A belvízelvezetés rendszerének és záportározónak kialakítását pályázati támogatás esetén biztosítani kell.

III/11. KÖZBIZTONSÁG, TŰZVÉDELEM

Az önkormányzat feladata a közbiztonsági és tűzvédelmi feladatok ellátásának támogatása, illetve színvonalának javítása.

Ennek érdekében:

- támogatást nyújt a helyi önkéntes tűzoltó-polgárőr egyesületnek,
- figyelemmel kíséri, hogy az önkormányzat intézményei rendelkezzenek tűzvédelmi szabályzattal,
- közbiztonsági, katasztrófavédelmi referenst működtet,
- járőrszolgálatot tart fenn 0-24 órában,
- kamerarendszert építtetett ki, és csatlakozott a Dabasi rendőrség által kezdeményezett kistérségi figyelőrendszerek együttes működtetéséhez.
- folyamatos a közúti jelzőtáblák cseréje,
- kiépítettük a Hernád-Újhartyán-Dabas kereszteződésében a körforgalmi csomópontot,
- több helyen fekvőrendőr került kiépítésre,
- kezdeményeztük a templomnál lévő csomópont jelzőlámpás rendszerének kiépítését,
- pályázatot nyújtottuk be a Dabasi Szőlők-Újhartyán főközlekedési út melletti kerékpárút kiépítésre.

III/12. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KÖZÖSSÉGI FELTÉTELEINEK ELŐSEGÍTÉSE

A Képviselő-testület az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése érdekében a következő közszolgáltatásokat biztosítja, illetve az alábbi intézkedéseket teszi a szolgáltatás színvonalának emelése érdekében:

A Képviselő-testület, az Önkormányzati hivatal és az egészségügyi, szociális ellátást végző intézmények, személyek folyamatosan együttműködnek egymással az egészséges életmód feltételeinek javítása érdekében. (A kölcsönös együttműködés tapasztalatairól a testület legalább évente egy alkalommal meghallgatja az intézményvezetők tájékoztatóját.)

Támogatja azokat a kezdeményezéseket, melyek az egészséges életmóddal, az egészségmegőréssel, az időskorúak problémájával, a hátrányos szociális helyzetbe került személyekkel kapcsolatos felvilágosító, tájékoztató, segítő tevékenységre irányulnak.

Az egészséges életmód feltételeinek biztosítása érdekében ellátja a helyi sporttevékenységgel kapcsolatos feladatokat, így biztosítja a mozgáshoz való helyet.

Szorgalmazza, hogy a középületekben, közművelődési intézményekben dohányozni csak az arra kijelölt helyen lehessen.

A kulturális rendezvények sorába épüljenek be a dohányzás, alkohol, drog fogyasztás nélküli programok.

IV. ÁGAZATOK, INTÉZMÉNYEK BŐVÍTÉSE, FEJLESZTÉSE

IV/1. IPARI ÁGAZAT

Az ipar az utóbbi évek egyik dinamikusan fejlődő gazdasági ága Újhartyánnak. Az ipari beruházások fajlagos munkahelyteremtő képessége jellemzően alacsonyabb, mint a többi szektorban, mégis fontosak az ilyen irányú fejlesztések, mert a megye számos területén a többi ágazat nem képes (a rendelkezésre álló munkaerő képzettsége vagy a piac korlátossága miatt) a megfelelő szintű foglalkoztatottság megteremtésére. A városban az 1990-es évek közepéig csak a Mezőgazdasági Termelészövetkezetekhez (MGTSZ) tartozó kisegítő ágazatokban működő ipari, elsősorban az összeszerelő-ipar tevékenységei voltak jellemzőek. Az Ipari fejlesztés az M5 autópálya mellett található volt MGTSZ majorban indult el, a megmaradt telephelyek újra indításával. Az Ipari fejlesztés kiugró lépése volt 1998.-ban az Ipari Park I. ütemének elindítása. 2000. évtől az Ipari Park gyors fejlődése adott háttérrel a település fejlesztésére és a többi ágazat fejlődésének elindítására. 2016 évben elkezdődött 47 ha-on a REHAU Kft építése, melynek műszaki átadása 2019. október. Várhatóan 2021 évtől teljes üzemben működik a cég. A jövőbeni cél a még meglévő III. és IV. ipari parki ütem fejlesztése kisebb betelepülő cégekkel, és lehetőséget biztosítani az ipari park II. ütemében helyi vállalkozók kitelepülését.

IV/2. MEZŐGAZDASÁGI ÁGAZAT

Újhartyán kifejezetten mezőgazdasági jellegű, a település termőhelyi adottságai rendkívül sokszínűek. Ugyan a településen megtermelt GDP-nek csak 10 %-át állítja elő ez az ágazat, a lakosság több mint 80%-a mégis valamilyen módon kötődik a mezőgazdasági termeléshez. Az utóbbi évben legnagyobb mértékben, ebben az ágazatban csökkent a munkahelyek száma. A mezőgazdasági ágazat foglalkoztatási hatása a területfejlesztési és szociális politika szempontjából is fontos, mert több területen elsősorban ez az ágazat biztosít lehetőséget a lakosság megtartására, vagy ez az ágazat tudja a munkaerő jelenlegi képzettségének megfelelő munkahelyeket biztosítani.

A **mezőgazdasági ágazat** helyzetét vizsgálva összetett képet kapunk. Egyszerre vannak jelen prosperáló tevékenységet folytató, és a túlélésért küzdő vállalkozások. Egyes területeken hiány van termékekből, más termékek esetében jelentős kapacitásfelesleg és „túlgépesítettség” tapasztalható.

A mezőgazdasági ágazat fejlesztése szorosan összefügg a Gazdaságfejlesztési Célrendszer több elemével, hiszen komoly problémát jelent a termelőket a feldolgozókkal, kereskedőkkel összekötő szerveződések, és a termények tárolását, csomagolását biztosító agrárlogisztikai háttér hiánya, valamint a feldolgozóipari kapacitások nem kielégítő volta is.

IV/3. KÖZSZOLGÁLTATÁSI ÁGAZAT

A rendszeres költségvetési megszorítások miatt a közszolgáltatási ágazatban folyamatos létszámcsökkenés volt tapasztalható a 2010.-es évig. Az egészségügyi és szociális területeken, a közigazgatás és egyéb közösségi szolgáltatások területén is csökkent a foglalkoztatottak létszáma, egyedül a szintén ide sorolható oktatás és kulturális ellátás területén volt növekedés, az óvodabővítésnek köszönhetően. 2010 után az intézmények fejlesztése, iskola, óvoda és az újonnan épített hagyományörzésre alapuló intézmények építése, valamint 2019-től új intézményként a bölcsőde, a közszolgáltatásban jelentős létszámnövekedést eredményezett.

Cél a közszolgáltatás minél közelebb hozása a lakosság számára, ezért továbbra is cél a járási okmányiroda kihelyezett intézményének idetelepítése.

IV/4. KERESKEDELEMI ÉS SZOLGÁLTATÁSI ÁGAZAT

1990.-es éveket megelőzően a településre Kisvállalkozások működése volt jellemző. A legnagyobb szolgáltatók az M5 Autópályát üzemeltető Állami Autópálya Kezelő és később a létrehozott Koncessziós Társaság volt. Az 1990.-es éveket megelőzően a falu Kereskedelmi Szolgáltatásának egyeduralgója a Dabas és Vidéke Általános Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezet volt. A privatizáció során a kereskedelmi létesítmények magánkézbe kerültek és kialakult egy önálló, magasabb szintű szolgáltatás bennük. Ezekből kialakult a modern szolgáltatások egy része. A másik része teljesen új alapokon épült fel. Új üzletek, szolgáltatások jöttek létre, mint a Presso, új ABC a templomnál, Wellnes-Fitness központ és szállás, a

Kozmetikai szolgáltatások, kisebb élelmiszer boltok, mérnöki szolgáltatások, logisztikai, szállító Cégek, és új szolgáltatásként megjelent a szálláshely biztosítása is. A vállalkozások helyzete gyorsan változott az 1990-2000.-es évek jogszabályi környezet és a képlékeny gazdasági helyzet miatt. A 2008 évben a faluban működő vállalkozásokra is rányomta bélyegét az Európát elérő Gazdasági válság. A lakosok kevesebb szabad pénzeszköze és a beszállítói piac szűkülése miatt számos vállalkozás szüntette meg tevékenységét. A megmaradt vállalkozások 2014-2015 évtől, a bővülő piaci környezetben új lehetőséget kaptak a fejlődésre.

IV/5. INTÉZMÉNYI BŐVÍTÉS

A kisebbségi oktatás célja, hogy segítsen a nemzeti identitás megőrzésében, így a magyarországi német közösség történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerésében. Ezzel párhuzamosan fontos, hogy a nem német nemzetiségi tanulók is megismerjék a német nyelvet és kultúrát.

A fejlesztés négy területet érint:

Az első az általános iskola bővítés, amely az emelkedő tanulólétszám miatt vált szükségessé. Biztosítanunk kell a köznevelési intézményében folyó pedagógiai szakmai munka minőségi feltételeit.

Újhartyáni Német Nemzetiségi Általános Iskola

1781 óta van iskola, folyik oktatás-nevelés a településen.

A ma, a Német Nemzetiségi Önkormányzat Újhartyán fenntartásában működő nemzetiségi általános iskola nem pusztán a település alapfokú oktatási intézménye, hanem etnikai azonosságának, történelmi hagyományainak fontos ápolója, hordozója is.

Küldetésnyilatkozata szerint olyan intézmény, amely a gyermekek sokszínű igényeire figyelve alakítja tevékenységét olyan színteret teremtve, ahol nem csak a tanulás, hanem a világra való nyitottság, az önismeret és az egyéni képességek fejlődése is a fókuszban van.

A nemzetiségi iskola célja, hogy a fiatalok folytatassák, újítsák meg a hagyományt, építsék tovább a közösség kultúráját, gyarapítsák a német–magyar közös örökséget.

Az intézmény német nemzetiségi nyelvet oktató általános iskola.

Az iskola 1998 óta német nemzetiségi általános iskolaként működik, jelenleg is a település szellemi központja. Az első évfolyamtól kezdve heti öt órában oktatják a német nemzetiségi nyelvet.

Az iskola jelenlegi tanulólétszáma 283 fő, elméleti befogadóképessége 310 tanuló.

Az elmúlt évek adatai alapján - az iskola vonzerejének köszönhetően - a tanulók harmada bejáró a környező településekről.

Ez a helyi oktató-nevelő munka széles körben elismert magas minőségén és a tanuláshoz kiváló környezetet biztosító infrastruktúrán kívül elsősorban éppen a nemzetiségi oktatásnak köszönhető, a szűkebb térségben ez ugyanis az egyetlen ilyen intézmény.

Az iskolát választó diákok egy része nem rendelkezik német nemzetiségi gyökerekkel, de szüleik fontosnak tartják, hogy megismerkedjenek a német nyelvvel és kultúrával.

A megyében a sajátos földrajzi elhelyezkedés miatt magas azon tanköteles tanulók aránya, akik nem a lakóhelyük szerinti településen teljesítik tankötelezettségüket.

A körzeten kívül iskolát választók aránya egyes településeken meghaladhatja az 50%-ot.

Az újhartyáni iskolába a környező településekről bejáró tanulók száma magas, 80 tanuló, ez 31%.

Az iskola tanulmányi eredményei jók, ezt bizonyítják az országos kompetenciamérés iskolai eredményei.

A cél a nemzetiséghez, a közösséghez való kötődés, a valahova tartozás felemelő érzése megízleltetése, és nem a hivatásos zenészek képzése.

A második a Bölcsőde építése. Ez a cél 2019. év végére megvalósul. Az Újhartyán, Epres utca 4/B szám, 589/6 helyrajzi számon épülő új épületnek nevelési intézménynek, bölcsőde funkcióra kell megfelelnie. Bölcsőde, gyermekellátási- és felügyeleti intézmény. A tervezett intézmény egy gondozási egység (24 gyermek) elhelyezésére szolgál, 2 db 12 fős csoporttal. Az épület állandó személyzete várhatóan 5-6 főből fog állni. Az intézmény vezető mellett számolni kell 2-2 kisgyermeknevelő állandó jelenlétével, illetve orvos időszakos (4 óra/csoport/hó), és technikai személyzet időszakos jelenlétével.

A harmadik, városközpont létrehozása és az új Városháza építése. A tervezett, közel 32,00x26,60 m-es befoglaló méretű, „L” alaprajzú épület magas tetővel épül, melyben Polgármesteri hivatal és Házasságkötő terem kerül elhelyezésre, melynek átadása 2020. év elejére tehető. Az épület földszintjén irodákat alakítunk ki, illetve az épület É-Ny-i végében helyezkedik el a nagy belmagasságú házasság kötő terem. Az épület többi részén az emeleten irodákat, irattárat és tárgyalót terveztünk kialakítani a hozzájuk kapcsolódó vizesblokkokkal. A városházás kap helyet többek között még a MAG Tv irodája, a Járőrszolgálat és a közbiztonsági szerver szoba, valamint a helyi rendőrség is.

A negyedik a régi Polgármesteri Hivatal átépítve Bentlakásos Idősek otthona építése. A meglévő épület felújításra kerül, a 2. ütemben épülő, apartmanokat tartalmazó szárny pedig az oldalhatáron álló, megtartandó épület folytatásaként épülhet. A belső átalakítás az összes helyiséget érinti, mivel a meglévő polgármesteri hivatalból nemzetiségi klub alakul ki. Az újonnan építendő épületrész a bentlakó idősek számára készülő lakrészeket és az ehhez szükséges kiszolgáló helyiségeket tartalmazza. Ezen épületrész külön bejáratral fog rendelkezni.

Jövőkép

A tervezés során három fő célt fogalmaztunk meg a település jövőképevel összhangban, amelyek a település hosszú- és középtávú fejlődését megalapozzák. A három fő cél azonos jelentőséggel bír, fontosságukban nem különböznek, elsősorban azért, mert egymással összeilleszthető alcélokat fogalmaznak meg, amelyek illeszkednek egyik vagy másik célterülethez is. A megfogalmazott jövőkép alapján fő stratégiai cél-ként fogalmaztuk meg, hogy Újhartyánban megvalósulhasson egy reziliens városi társadalom, ami megújulásra képes, alkalmazkodó és gyarapodó közösséget vetít előre. Fontosnak tartottuk második fő stratégiai célként megfogalmazni egy dinamikus gazdaság ideáját, ami a globális hatásoktól függetlenül, a helyi erőforrások bázisán jól működik, eltartja a város és annak vonzáskörzetében élőket, fenntartható működési modellek keretei között folyamatos gyarapodásra képes. A harmadik fő stratégiai célban egy egészséges települési környezetet határoztunk meg, ami a környezeti változásokra jól reagál, zöldterületei és szabadidőparkjai biztosítják a városias életmódelemek meg-telepedését. Ezen felül a harmadik fő cél egy városiasabb településkép megvalósítását is magában foglalja, ahol az urbánus életmód előnyei hozzáférhetők a település társadalmá minden tagja szempontjából.

1. Reziliens városi társadalom

1.1. Biztonságos települési életforma

A biztonságos települési életforma egy olyan városi társadalmat sugall, ahol a lakók bizalomra épülő, erős belső kapcsolatokkal jellemezhető közösségben élhetnek, ahol nincs bűnözés, a helyi életfeltételek és életminőség biztosítja a népesség számának stabilitását. A biztonságos életformához hozzátartozik a megbízható, magas színvonalon működő egészségügyi ellátás is, ami a lakosság egészségének szolgálatában jelentősen növeli az életszínvonalat.

Az 1.1.-es célhoz három alcélt rendeltünk:

- A közbiztonság fenntartása egy helyi rendőrőrs kialakításával

A település közbiztonsága jelenleg is kimagaslónak mondható, ugyanakkor ennek fenntartása és a térségben elfoglalt központi szerepek erősítése érdekében egy városi rendőrőrs kialakítása indokolt. A rendőri munka ugyanakkor nem csupán a településen zajló tevékenységeket ellenőrizné, hiszen Újhartyán sajátos és szerencsés forgalmi helyzete azt is jelenti, hogy mind az autópályán, mind a főútvonalon, és ezek települési csomópontjain is történhetnek közúti balesetek, amelyekhez a településről könnyen és gyorsan kiérkezhetnek a helyszínre a rendfenntartók. Ezen kívül a polgárőrök lelkiismeretes munkáját a településeken tartott rendezvények, programok ideje alatt hatékonyan tudnák kiegészíteni.

– Magas színvonalú egészségügyi ellátás

Újhartyán az elmúlt években már jelentős lépéseket tett egy magas szín-vonalú egészségügyi ellátás elérése érdekében, megépült az egészségház, fogászati rendelés is elérhető stb. Mindemellett a városias egészségügyi ellátás eléréséhez a járóbeteg-ellátás további elemeinek beépítése, ezek fejlesztése javasolt, például egy helyben működő laboratórium kiépítésével, egyéb gyógyászati formák telepítésével. A cél elsősorban az, hogy az újhartyáni lakosok számára helyben elérhető legyen a gyógyászati ellátás széles spektruma, hogy ne kelljen más településekre utazniuk alapvető szűrések, ellenőrzések és vizsgálatok miatt. A magas színvonalú ellátás csecsemőkortól idős korig foglalkozna a betegekkel, ahogy tette ezt eddig is, akár olyan módon, hogy korosztályoknak megfelelő, speciális ellátási formákat vezet be.

Az egészségügy kiterjedne nem csupán a népességre, hanem a kiskedvencekre, haszonállatokra is, egy helyben rendelő, jól felszerelt és magas szintű ellátást biztosító állatorvosi rendelő formájában. Az egészséges élet-mód megalapoz egy alapvető létbiztonságot és nyugalmat a társadalom minden tagja részére.

– A fiatalok letelepedését, elszármazottak visszatelepedését segítő beavatkozások

Újhartyán gazdasági sikereinek ellenére zsugorodó kisváros, vagyis népessége fogy, a demográfiai mutatók negatívak. A jövőbeli sikeresség fenn-tartása érdekében kulcsfontosságú a fiatal újhartyáni népesség helyben tartása, illetve új lakosok betelepítésének szorgalmazása is a városban. Ennek fontos részét képezi az is, hogy az Újhartyánból elköltözött népesség visszataláljon a városba, újra otthonának érezze azt, ismét letelepedjen. Az al cél komplexitását jelzi, hogy bár társadalmi célkitűzésként megállja a helyét ön-magában, ugyanakkor egyéb tevékenységek is fontos részét képezik a sikernek, amelyeket a célrendszer bemutatása során kifejtünk. Rendkívül fontos lenne minden beavatkozás szempontjából a helyi társadalom tagjainak nyitottsága és befogadó attitűdje, ami segítené a beköltözők, visszaköltözők, vagy akár helyben maradók beilleszkedését, alkalmazkodását. A szorosabb települési kötődés kialakítása a hosszú távú demográfiai stabilitás, enyhe gyarapodás egyik alapját képezheti. Jelentős szerepe lehet emiatt egy megfelelő települési identitás kialakításának Újhartyánban. A letelepedést számos formában elősegítheti az önkormányzat, ennek egyik leggyakoribb példája a kedvezményes telkek kimérése és eladása fiatal párok részére. Egy másik, innovatívabb módja a beköltözések, a helyben maradás ösztönzésének az ön-kormányzat által kiírt letelepedési pályázat, amely lényegét az képezi, hogy a település azzal teremt keresletet a beköltözők szempontjából, hogy feltételekhez köti azt. Ilyen ösztönzőrendszert néhány más hazai település is működtet, a jó gyakorlatok a helyi feltételekhez való alakítás után átvehetők. A beköltözni vágyóknak még telek- vagy házvásárlás előtt meg kell ismerniük a város társadalmát, be kell bizonyítaniuk, hogy aktív részét képezik majd annak, szeretnének a közösség részei lenni. Újszerű megoldás, ugyanakkor innovativitásában a fiatalabb generációk számára vonzó és izgalmas változatosságot jelenthet.

1.2. Innovatív 21. századi oktatás

A fejlett, jó életminőséget biztosító városok nem szenvedhetnek hiányt a megfelelő, magas színvonalú oktatásból. Újhartyán kiemelt célja fenntartani jelenlegi kiváló ellátási és oktatási portfólióját, illetve kiterjeszteni azt a bölcsődei szinttől a középfokú oktatásig. Utóbbi a városban jelenleg nem érhető el, azonban igény mind a település vezetése, mind a lakosság részéről lenne rá. A középfokú oktatás megteremtése elengedhetetlen a település munkaerő-igényének pótlásához, kiemelten az ipari park vállalataiban felszabaduló munkahelyek miatt. Jelentős előrelépést jelentene emiatt a szak-képzés helyi megvalósítása az ipari park és a helyi vállalkozók igényeinek szolgálatában. Az oktatási intézmények helyi elérhetősége nem csupán a helyi lakosság igényeit szolgálná ki, hanem tovább erősítené egyfelől a térségi kapcsolatokat, másfelől a város vonzáskörzetének stabilizálását, kiterjesztését.

A település városias életmódjának megalapozásához hozzá tartozik egy színvonalas közművelődési infrastruktúra kiépítése, amelyben nem csupán a legalapvetőbb könyvtári szolgáltatások jelennének meg, hanem a színházlátogatás lehetősége, komoly- és könnyűzenei koncertek megtartásának, látogatásának jól megközelíthető helyszíne. A közművelődés szélesebb spektrumát a település és vonzáskörzetében élők minden generációja igénybe venné, a legkisebektől az idősebb korosztályokig.

– Megfelelő környezetet biztosító városi bölcsőde

Újhartyánban jelenleg zajlik a városi bölcsőde kialakítása, fontos, hogy ennek infrastruktúrája, eszközellátottsága és dolgozói állománya a településen működő óvodához és általános iskolához hasonlóan megfelelő környezetet teremtsen a legfiatalabb korosztályok részére is. A bölcsődei gondozás a gyermekek fejlődésének fontos alapját képezi, ugyanakkor jelentős szerepe van a gyermeket vállaló anyák munkaerőpiaci reintegrációjában is, biztosítja, hogy részei maradhassanak a munka világának.

– Középszintű oktatás a helyi munkaerő-utánpótlás érdekében

A városban jelenleg nincs középszintű oktatás, ami elsősorban a helyi foglalkoztatásban az utánpótlás problémáját veti fel. Újhartyánnak, mint gazdaságilag jelentős potenciállal rendelkező kisvárosnak, kiemelten fontos, hogy ezt a jelentőséget fenntarthassa, ehhez azonban megfelelő utánpótlási rendszert szükséges kialakítani. Ehhez megfelelő eszköz lenne egy magas színvonalú szakképző intézmény alapítása, ahol a szakemberek képzése történne meg. A helyi adottságok beépítése az intézménybe a német nyelv oktatásának dominánsabb megjelenítése lehetne, ez összhangban lehet a térség-ben jelentős beruházásokat megvalósító cégek érdekeivel. A szakképzési rendszer utánpótlás-jellegét nagymértékben javítaná a település vállalataival kialakítandó gyakornoki rendszer, hasonlóan a duális felsőfokú képzésekhez. A betanulási folyamat végére a diákokból alkalmazottak lehetnek, ami a cégek számára is jelentős előnyt jelentene, mivel ők képeznék ki saját munkaerejüket – saját igényeiknek megfelelően. A szakmai okleveleken túl egy középfokú intézményben lehetővé válna a helyben megszerzhető érettségi is, ami a továbbtanulni vágyókat motiválhatja hosszú távon is. Újhartyán népessége ön-magában nem tartana el egy középfokú oktatási intézményt, ugyanakkor egy új oktatási létesítmény a térségi fiatalokat is motiválhatja, elsősorban a megfelelő elhelyezkedési

feltételek miatt. Ezáltal az Újhartyánba költözők aránya is növekedhet hosszú távon, mivel az itt tanuló fiatalok már korán megismerkedhetnek a településsel, részévé válhatnak, nem csak az oktatás, hanem a szakmai gyakorlati tevékenység kapcsán is.

– A közművelődési infrastruktúra bővítése

A városias települések életminőségét nagymértékben növeli a helyben elérhető, változatos közművelődés, amelynek elengedhetetlen részét képezi annak infrastrukturális alapja. A településen jelenleg nincs színház, amelyre mind a vezetés, mind a lakosság részéről lenne igény, ezért jelentős célt jelent a jövőben ennek felépítése. A színház alkalmas helyszín lehetne a település kulturális rendezvényeinek, megemlékezéseinek megtartására, színházi darabok és előadások bemutatására, zenei koncertek, fellépések szervezésére. A magas színvonalú közművelődés jó alapot jelenthet továbbá a települési identitás erősítésének, az erősebb helyhez kötődés kialakításának. A társadalom minőségi kulturálódási lehetőségeinek bővítése az urbanus életvitel kialakítását is jelenti, ezen felül biztosítana egy olyan közösségi teret is, ami alkalmas a kohézió megteremtésére. A település társadalmának nyitottsága ezen keresztül növekedhet, megteremtve egy összetartó, kulturálisan kompetens közösséget. A társadalom nyitottsága azonban a közművelődés segítségével nem csupán a belső kötések erősítését, szerepe lehet az újonnan beköltözők befogadására is. Egy kulturális intézmény kialakítása lehetőséget teremt több kultúra megismerésére, ezen kívül számos generáció találkozási helyeként is szolgálhat.

1.3. Koherens városi társadalom

Újhartyán városias légkörének megteremtéséhez elengedhetetlen a városban élők összefogása, egységesítése. A társadalmi kohézió elősegítheti a helyi identitás erősödését és kialakulását. Nem elég megteremteni azokat a találkozási pontokat, tereket, ahol az emberek találkozhatnak egymással, a városi identitásépítő programok, rendezvények teszik lehetővé az együttműködések kialakulását. Kohézió alatt nem csupán az ismeretségek kialakulását értjük, hanem a korosztályok, a helyi vállalkozások, foglalkoztatottak stb. közötti kommunikáció megvalósulását is. A hosszú távú gyarapodás egyik kulcselemét képezi a pozitív településkép kialakítása mind a helyi lakosság, mind a térségben élők esetében. A pozitív településkép és a vonzó helyi közösség segíti a beköltözéseket, a fiatalok helyben maradását.

– Generációk közötti kommunikáció megvalósítása

Az egységes társadalom egyik sajátossága az aktív kommunikáció, első-sorban a fiatal, az aktív és az idősebb korosztályok között. A beszélgetésekhez és eszmecserékhez megteremtett platformok az erre irányuló rendezvények, programok, amelyek találkozási pontként működhetnek a különböző generációk számára. Ennek kapcsán Újhartyánban érdemes hosszabb távon egy rendezvényteret kialakítani, ahol megvalósulhat ez a fajta társadalmi konszenzus.

– Helyi identitás kialakítása, megerősítése

A helyi települési identitás egyfelől erősíti a lakóhelyhez kötődést, ami elősegíti a fiatalabb generációk helyben tartását, családalapítási motivációikat pedig katalizálja. Másfelől a pozitív helyi imázs kialakulása vonzóvá teheti Újhartyánt a betelepülni vágyók számára is. Ennek elősegítésére további kulturális programok szervezése javasolt, de emellett a közművelődési lehetőségek között is jelentős szerepe lehet egyfajta városismereti szakkör, kiállítás megteremtésének. A helyi társadalom számára kiírt projektek, programok, amelyek eredményhirdetése egy-egy rendezvényen történne meg, például több motivációt adhat a lakosságnak arra, hogy jobban megismerjék egymást és a településüket, ezáltal az identitásuk is erősödhet.

– Együttműködések támogatása, ösztönzése

A város civil szférája rendkívül stabilnak és erősnek mondható jelenleg is, ugyanakkor ennek fenntartása érdekében a civil szervezetek és egyesületek működését támogató intézkedések megalapoznák a jelenlegi állapot hosszú távú fenntartását, akár javítását is. A civil szervezetek szerepe elengedhetetlen a települési programok szervezésében, ami a társadalmi kohézió platformja-ként szolgál. Emellett lehetőséget adnak a városi lakosoknak arra, hogy a szervezet tevékenységén keresztül mélyebben megismerjék egymást, a várost és a térséget, ami erősíti a helyi identitást és a társadalmi együttműködést a civil szférán kívül is. Ennek érdekében az önkormányzat támogathatja a civileket bizonyos rendezvények, programok kiszervezésével, azok lebonyolításával is, másrészt az egyesületek tapasztalatainak átvételével folyamatos monitoringot alkalmazhatnak, hogy jobban érzékeljék a társadalom részéről érkező igényeket, problémákat. A helyi együttműködések egyik legstabilabb elemét a német nemzetiségi csoportok jelentik, akik munkásságukkal a település német identitását viszik tovább, nemzetközi kapcsolatokat építenek stb. Ezt a tevékenységet érdemes lehet hosszú távon egyéb civil szervezeteknek is átvenniük, hogy a településen kívüli kapcsolatépítéssel segíthessék a város, Újhartyán egyfajta márkanévvé fejlődését. Önmagában a kapcsolatépítés számos előnnyel is szolgálhat, elsajátíthatók jó gyakorlatok más településekről a különböző társadalmi konfliktusok elkerülésére, azok hatékony kezelésére is. Végezetül a civil szervezetek munkásságának jelentős szerepe lehet a város különböző szféráinak egységesítésében, ami a civilek, vállalkozók, az ipari parkban található vállalatok és a település vezetése között valósulhatna meg.

2. Dinamikus gazdaság

Napjaink gazdasági környezetében elengedhetetlen a vállalkozók összekapcsolódása, a beszállítói láncok jelenléte. A hálózatosodás a gazdaság minden ágazatát érinti, hiszen a mezőgazdasági termelők bekapcsolása a helyi és térségi értékesítésbe nagy-mértékben elősegítheti megélhetésüket, a helyi őstermelők fejlődését és termelési tevékenységük

kiszélesítését, ezen kívül egy egészségesebb, fenntarthatóbb élelmiszerellátást biztosíthat a városi lakosság számára. Ennek egyik fontos elemét képezik a 21. századi értékesítési formák bevezetése, az okos árusítás és a házhozszállítás rendszere, ami további inputokkal erősítheti a helyi mezőgazdaságot, ráadásul jó kapcsolatot alakíthat ki a helyi lakossággal. Az ipari szektor szereplői közti erősebb és hatékonyabb kommunikáció elsősorban a települési kohéziót erősítheti. Nagyon fontos Újhartyán esetében, hogy megteremtse egy aktív kommunikációs platformot a város ipari parkjának szereplői, valamint a város kisvállalkozói között. A helyi beszállítói láncok ezáltal erősödnek, ami stabilizálná mind a nagyvállalatok, mind a kisvállalkozók helyzetét, ezzel megteremtve egy stabil, helyi erőforrásokra épülő, önmagában is értelmezhető gazdasági egységet. Ennek fontos alapját képezi az önkormányzat és a bejelentett vállalkozások közti harmónia, amely eléréséhez számos eszköz alkalmazható. A stabil gazdaság másik lábát egy megfelelő képzettséggel rendelkező, jól integrálható munkaerő képezi, ami nem csupán a helyi lakosságból áll össze, hanem a település vonzáskörzetébe tartozó munkaerőből egyaránt. Ezekből az összetevőkből Újhartyánban egy dinamikus gazdaság bontakozhat ki, ami biztosítja a település fejlődését, lakosságának biztos megélhetését.

2.1. Hálózatosodás és klaszteresedés

A város gazdaságának stabilitása a jelenlegi tendenciákat figyelembe véve első-sorban attól függ, hogy mennyire képesek a gazdaság szereplői kapcsolatokat találni saját vállalkozásuk portfóliójának megfelelően. A vállalkozások klaszterbe csatlakozása térségi szinten járulhat hozzá a város gazdasági előnyeinek erősítéséhez, ezáltal ugyan-is már nem csupán a közlekedésföldrajzi előnyökből, hanem a partnerségből fakadó pozitív inputokból is megerősödhet. Fontos azonban, hogy ne csupán az azonos portfóliójú cégekkel lépjenek a helyi vállalkozók kapcsolatba, hanem a településen működő egyéb vállalkozásokkal, cégekkel is. A település gazdasági sikerességének egyik kulcsa az lehet, ha képes integrálni a különböző gazdasági tevékenységekkel foglalkozókat, ezáltal belső és akár külső hálózatokat építeni, ezzel segítve a helyi szereplőket, más-részt vonzóbbá tenni a települést a jövőbeli befektetők számára is.

– A helyi termelők és a lakosság összekötése piactérrel

A helyi mezőgazdaság szereplőinek támogatása elsősorban egy helyben elérhető piactér kialakításával lehetséges, ahol a helyi őstermelőktől vásárolhat Újhartyán, valamint a környező települések lakossága. A piactér egyéb tevékenységeket is lehetővé tenné a településen, például helyi vállalkozási kiállítások szervezését, ami elősegítheti partnerségek kialakítását, a vállalkozások, termelők közti hosszú távú együttműködések. A 21. századi, modern értékesítési formák bevezetésével egy innovatív piaci árusítás is megvalósítható az okos értékesítési formák helyi bevezetésével. A házhoz piac koncepciója közelebb hozza a termelőket a lakossághoz, ezzel erősítve a helyi gazdasági tevékenységet és az élelmiszerbiztonságot.

– Hosszútávon fenntartható helyi gazdaságpolitika

A város jelenlegi fő bevételi forrását az iparüzési adók jelentik, azonban hosszú távon indokolt lenne egy innovatívabb helyi gazdaságpolitika kialakítása, ami az iparüzési adók nélkül is hosszú távú anyagi előnyöket jelent a város önkormányzatának. Ennek alapját egyfajta beruházói tevékenység jelentené a vállalkozások részéről, amelynek lényege, hogy aktív szerepet vállalnak a település bizonyos üzemeltetési feladataiban, támogatják a befektetéseket és projekteket, hozzájárulnak a helyi rendezvények lebonyolítási költségeihez stb. A viszonzás az önkormányzat részéről a befektetések egy részének vissza-forgatását jelentené az ipari parkba, illetve a helyi vállalkozások támogatásába különböző munkaerőpiaci eszközökkel, oktatással stb. A kétoldalú együttműködés eredménye egy szoros partnerségi kapcsolatokon álló, erős bizalmi tő-két biztosító helyi gazdasági szféra, ami aktív részét képezi a településnek. Egy új típusú gazdaságpolitikai modell vonzóvá teheti Újhartyánt a jövőbeli befektetők számára is, nem csupán anyagi, hanem a belső kapcsolatok és a települési integráció miatt is.

– A város gazdasági szereplői közti kommunikáció elősegítése

Újhartyánban jelenleg a gazdaság egyik leggyengébb részét az jelenti, hogy bár az ipari parkban működő cégek rendkívül jelentős potenciállal és anyagi javakkal ruházzák fel, a település kisvállalkozói ehhez képest hátrányosabb helyzetben vannak. Ennek egyik legfőbb oka a hiányos kommunikáció, az ipari park szereplői, a település kisvállalkozói, valamint a települési önkormányzat közti határok. Ezért jelentős stratégiai célt jelent a gazdaság szereplőinek megismertetése egymással és a település vezetésével, ennek érdekében Újhartyán a jövőben kommunikációs platformokat hozna létre, ahol minden szereplő megismerhetné egymást. Javasolt egy olyan állandó testület, konzisztórium kialakítása, amelyben a különböző felek képviselői egyenrangúként vesznek részt, és amely rendszeres üléseivel, formalizált működésével stabil alapokat teremtené a párbeszédnek.

Jelentős szerepe lehet továbbá a párbeszéd elmélyítésében a településen megrendezhető vállalkozói kiállításoknak, konferenciáknak vagy akár a társadalmi eseményekre való meghívásnak is. Nem csupán a vállalkozók partnersége hordoz jelentőséget magában, hanem a lakosság és a vállalatok közelítése egymáshoz, elsősorban a hosszú távú munkaerő pótlás szempontjából. Nagymértékben növelné a kommunikációt az is, ha a helyben működő vállalatok szponzorokként is részt tudnának venni a város különböző kulturális- és közösségi rendezvényein, támogatnák a helyi intézményeket, programjaikat.

2.2. Elérhető, innovatív ipari park

Újhartyán egyik fő bevételi forrását a település ipari parkja jelenti, ami az új cégeknek köszönhetően az utóbbi években jelentős gyarapodáson ment keresztül. Az ipari park ugyanakkor nehezen elérhető fizikailag a településen élők számára, ami a munkába járást jelentős mértékben nehezíti. A hosszú távú növekedés fenntartását a munkaerő megfelelő elérhetőségének biztosítása mellett a park infrastruktúrális bővítése jelentheti, ami elsősorban

új, üzemkész csarnokok átadását jelentheti. Az ipari parkban található cégek, vállalatok, bár jelentős szerepet játszanak a településen, kevésbé integráltak, nem állnak kapcsolatban az önkormányzattal, vagy a város egyéb kisvállalkozóival. Ennek orvoslása hosszú távú stratégiai feladat a koherens és fenntartható települési gazdaság biztosítása érdekében.

Meglévő Ipari park területén cél egy 187 fős munkásszálló építése, melyre az önkormányzat 2019. évben pályázati pénzt nyert. Az épület úgy lesz kialakítva, hogy hozzávetőlegesen 1 szobához 2-4 fő helyezhető el, melyhez tartozik egy fürdőszoba. Épület kivitelezésének kezdése várhatóan 2020. közepe.

– Közlekedési elérhetőség javítása kerékpáros és közúti megközelítéssel

Az ipari parkot jelenleg az autópályán keresztül lehet elérni a településről, ez egy veszélyes kereszteződés segítségével lehetséges csupán. A jobb közúti megközelíthetőség érdekében egy körforgalom kialakítása javasolt, melynek segítségével a hatékonyabb elérés mellett a közúti balesetek elkerülését is megalapozhatják. Az újhartyániak számára azonban a park elérése kerékpáros, vagy akár gyalogos közlekedéssel nem megoldott, ezért nagy jelen-tősséggel bírna egy kerékpárút kiépítése a városból az ipari parkba, ami a köz-úttól elkülönül, lehetővé teszi a biztonságos közlekedést. Ezáltal hosszútávon növekedhet a helyi lakosság foglalkoztatása az ipari park vállalatainál a könnyebb elérhetőségnek köszönhetően. A bicikliút egy térségi kerékpárút-hálózat kiépítése esetében az Újhartyán vonzáskörzetébe tartozó településeken élők számára is könnyen elérhetővé tenné az itteni foglalkoztatókat, növekedne a térségi foglalkoztatás és ezáltal Újhartyán vonzáskörzete is.

– Az ipari park bővítése kész üzemcsarnokokkal, infrastruktúrával

Napjaink gazdaságában a telepítési tényezők közül kiemelkedik a közlekedési elérhetőség, ami Újhartyán számára adott, azonban az ipari park elérhetősége önmagában nem feltétlenül biztosítja a gazdaság további gyarapodását. Az ipari park jövőbeli befektetői számára egy sokkal szélesebb körben kiépített, kész infrastruktúra sokkal nagyobb vonzerőt jelenthet, növelné az ide érkező vállalatok számát, valamint az iparüzési adó helyi bevételt is generálna. A kész üzemcsarnokok felépítése az ipari parkban nem egyedülálló gyakorlat Magyarországon, több sikeres példa is van rá, hasonló méretű települések estében is. A befektetők így gyorsabban és költséghatékonyabban indíthatják el a gazdasági termelést, az időtényező pedig ebben az esetben újabb versenyképes telepítési összetevőként jelenhet meg a vállalatok esetében. A bolyi minta átvételével Újhartyán tovább erősítheti jelenlegi gazdasági szerepét az országban egy innovatív, megújulásra képes ipari parkkal.

– Az ipari park szereplőinek összekapcsolása a település lakóival

A település ipari parkjában található cégek és a település különböző szereplői, az önkormányzat, a lakosság, a kisvállalkozások nincsenek összeköttetésben egymással. Hosszú távon ez problémát jelenthet, egyfelől a cégek településen tartása, másfelől a kisvállalkozók

fennmaradása szempontjából is. Hosszú távon fontos célt jelent a település gazdasági szereplőinek, valamint az önkormányzatnak megteremteni azokat a fórumokat, amelyek segítségével összekapcsolódhatnak. Egy erős, helyi partnerségen alapuló modell további telepítési előnyöket jelenthet a város számára a jövőbeli vállalatok tekintetében. A javasolt konzisztoriális keretrendszer mindenekelőtt stabilitásával len-ne képes jól szolgálni a kívánt célok elérését.

2.3. A munkaerőpiac dinamikájának fenntartása

A gazdasági fejlődés kulcsát a megfelelően képzett, a foglalkoztatásba jól bevonható munkaerőpiac jelenti. Ennek alapjai Újhartyánban adóttak, azonban a siker érdekében hosszú távon aktívan szükséges formálni és a helyi igényekhez igazítani a munka-erőpiaci kínálatot. Ennek fontos elemét képezheti egy jól kialakított, működőképes szakképzési rendszer, ami a helyi vállalatokkal kötött egyezmények alapján gyakorlati helyek segítségével biztosítja a fiatalabb korosztályok munkaerőpiaci integrációját. A gazdaság dinamizálásának másik elemét egy vállalkozói attitűd kialakítása jelentené vállalkozói program keretében, amelynek segítségével a település jobb lehetőségeket biztosítana új vállalkozások alapításához, ezzel növelve a helyi lakosság életszínvonalát és saját stabilitását. A foglalkoztatás egyik kulcseleme a bejáró foglalkoztatottak kérdése, tekintettel Újhartyán alacsony népességszámára. A térségi foglalkoztatásban való aktív részvétel olyan stratégiai célt jelent hosszú távon, melynek segítségével a város térségi szerepe és vonzáskörzete megerősödhet.

– Helyi foglalkoztatókhoz igazított szakképzési rendszer

A helyi gazdasági szereplők hosszú távú megtartása érdekében a településen jól kiépített, a helyben elérhető munkahelyeknek megfelelő szakképzési rendszert szükséges kialakítani. Ehhez a korábban már bemutatott oktatási reformok és egy középszintű oktatási intézmény alapítása Újhartyánban fontos inputot adna. A szakképzési rendszerben résztvevő tanulók gyakorlati helyei ebben az esetben a vállalatoknál biztosíthatók lennének, ezzel növelve a saját igényeikhez igazított munkaerő-utánpótlást és teljesítmény-növekedést. Mindemellett növekedne a cégek települési integrációja is a szoros együttműködésekkel. A fiatalabb korosztályok helyi foglalkoztatása jól fizető, verseny-képes munkahelyeken a jövőbeli helyben maradásukat, letelepedésüket is biztosítaná egyben.

– Vállalkozóvá válás támogatása

A településen, bár példaértékű a vállalkozói szféra, a város gazdasági fejlődésének egyik kulcskérdését jelentheti, hogy a vállalkozói kedvet a jövő-ben is szinten tudják tartani, esetleg növeljék azt. A város gyarapodásának pénzügyi és népesedési szempontból is jelentős támaszát képezne egy, a település vezetése által indított vállalkozói program, ami támogatást nyújtana az új vállalkozásoknak kezdeti időszakukban. Ez elsősorban a helyi beszállítói láncokba történő bekapcsolódást, a hálózatosodást elősegítő intézkedésekből, mediációból állna, a kezdő cégek

adókedvezményei pedig szintén a kezdeti időszak anyagi nehézségein könnyítenének. Mindennek segítségével Újhartyán olyan progresszív, fejlődő középosztálynak otthont adó kisvárossá válhat Magyarországon, ami kedvező környezetet teremt a helyben realizálódó munkahelyek létesítéséhez.

– Kapacitásbővítés támogatása a bejáró munkavállalók növelése érdekében

A gazdasági növekedés fenntartásának egyik fontos aspektusát a városon kívülről érkező, beingázó munkaerő jelenléte, illetve számának növelése jelentheti. Újhartyán város saját népessége önmagában kevés lehet ahhoz, hogy hosszabb távon tovább növelje gazdasági potenciálját abból a szempontból, hogy mekkora tömeget tudnak az új befektetők foglalkoztatni. Ennek érdekében kiemelt szerepe lehet a jelenlévő vállalkozások és cégek kapacitás-bővítésének ösztönzése, akár olyan módon is, hogy a beingázók utazási költségeit átvállalja a település, amennyiben a cégeknek erre kevés a keretük. Mindemellett a bejárást könnyítené és serkentené egy térségi kerékpárút-hálózat kiépítése is, illetve ezek becsatornázása az ipari park területére. A bejáró foglalkoztatottak számára további előnyöket biztosíthat a település, például a helyi szolgáltatóknál elérhető kedvezmények utalványokkal, jegyekkel, kuponokkal, illetve a városi rendezvényeken történő kedvezményes részvétel-lel. Ezáltal növekedne a város vonzáskörzete, illetve a gazdasági szereplők munkaerő-utánpótlásán keresztül stabilizálna a gazdaság hosszú távú gyarapodása is.

3. Egészséges városi környezet

Újhartyán olyan települési környezetet kíván teremteni, amely amellet, hogy városias hangulatot sugároz, számos zöld felszínnel biztosítja a lakosság számára a rekreációt. A zöldterületek növelése emiatt kiemelt szempont a város hosszú távú fejlődésében, nem csupán a funkcionális rekreációs szinterek növelése, hanem egy a települési klímát természetesen és egészségesen szabályozó ökoszisztéma kialakítása érdekében is. A településkép jelenleg kevés urbánus elemet tartalmaz, annak ellenére, hogy városi jogállását elnyerte, ezért a település városiasabb arculatának kialakítása, köztériben urbánus légkör megteremtése fontos célként jelenik meg. A városi arculat magában hordozza a városias életmód kialakítását is a lakosság köreiben belül, ami hozzájárul ahhoz, hogy ne csupán a fizikai környezet tükrözzön városias jelleget, hanem a benne kialakuló társadalmi tér is. Újhartyán közlekedési infrastruktúrája, bár gyalogosan jól bejárható, több szempontból nem fenntartható. A kerékpárutak jelentősége a városon belül, illetve a környező településekkel összeköttetésben a már a célrendszer korábbi elemei között is megjelent, a városi környezet kialakítása fő cél egyik oldalát itt hangsúlyosabban képviseli. A város be- és átjárhatósága emiatt kiemelt szempont a stratégiai tervezésben.

3.1. Egységes városkép

Újhartyán településképe jelenleg elsősorban falusias beépítési módokkal jellemezhető annak ellenére, hogy 2013-ban elnyerte a városi rangot. Emiatt a településen hosszú távon fontos célkitűzést jelent egy egységes, városias településkép megteremtése. Ennek számos szempontból kiemelt értéke lenne, egyfelől megteremtene egy kis-városias hangulatot és életmódot, ami továbbá a lakosság hétköznapijaiban is megnyilvánulhatna. Ennek fontos elemét képezi a közintézmények egységes arculattervezése, városiasabb külalakja. A jövőbeli beköltözések elősegítése részeként a településen tár-sasházak építését tervezik, amelyek külalakja és utcafronti homlokzata szintén urbánusabb beépítést igényel, ezzel is megteremtve egy egységes városképet.

– Urbánus lakókörnyezet kialakítása

A település városiasabb jellegét erősítené a közterületek és a város közösségi tereinek városiasabb beépítése, városias köztételek elhelyezése. A kihelyezett utcabútorok, ivóutak, applikációkkal lekérhető információs táblák, egy általános települési mobilalkalmazás fejlesztése számos új és innovatív városi sajátossággal ruházná fel Újhartyánt, ráadásul mindezek segítségével a településről egyfajta új reprezentáció alakulhatna ki mind a lakosság, mind az ide látogatók szemszögéből. A városias arculattervezés fizikai és elektronikus elemei ráadásul nem csupán a település urbanitását erősítenék, hanem láthatóbbá tennék a térképen is, egyfajta új települési márkanévet teremthetnek, ráadásul az idegenforgalom számára is vonzóbbá tehetik.

– Közintézmények egységes arculati kivitelezése

A településen jövőben felépülő közintézmények esetében fontos szem-pont lehet azok egységes kivitelezése, tekintettel a városi települések azonos arculati jellegére. A közintézmények emellett olyan infrastruktúrát is kaphatnának, ami nagymértékben javítja elérhetőségüket fizikai értelemben, a belső struktúrák pedig innovatív, ügyfélközpontú szolgáltatásokat biztosítanának a lakosságnak.

– Társasházak építése városias beépítéssel

A város hosszú távú demográfiai egyensúlyának biztosítása érdekében olyan lakóépületekkel töltené fel új, beépítésre szánt területeit, amelyek jól tükrözik annak városi rangját, életmódját. Az új társasházak építésével egy-részt egy modernebb lakókörnyezet válhat elérhetővé a fiatal, letelepedni vágyó generációk számára, emellett annak kivitelezése hozzájárulna a beépítés urbánusabb jellegének növeléséhez is. Egy új településrész, városrész felépítése emellett lehetőséget ad arra is, hogy új típusú közösségi terekkel, találkozási pontokkal töltsék fel. Az új településrész kialakítása továbbá olyan módon nyerheti el városias arculatát, amennyiben helyben elérhető szolgáltatásokkal töltik fel. Ezzel egy városi alközpont jönne létre, ami lehetőséget adna az oda beköltöző, valamint a település egyéb részein élő népesség számára egyaránt, hogy specifikus szolgáltatásokat vegyen igénybe, funkcionális rekreációs tereket

látogasson. Ezáltal a társadalmi kohézió is erősíthető amellet, hogy növekedik a városias életforma is.

- Egységes utcaképek folyamatos kialakítása, a Szép és Homok utca mintájára.

3.2. Fenntartható városi arculat

Fenntartható városi arculat alatt a település zöldterületeinek, parkjainak területi és számszerű növelését értjük, ami a környezeti fenntarthatóság elvei mellett a társadalmi fenntarthatóságot is növelné. A településen jelenleg bár számos zöldfelület található, kevésbé vannak jelen egy területi koncentrációban, ráadásul hasznosításuk az átjáráson kívül kevésbé valósul meg. A zöldterületek növelése ugyanakkor egyfajta közösségi térkialakítást is követ. Olyan parkokra és terekre van szükség a városban, amelyek számos kikapcsolódási lehetőséget biztosítanak az újhartyániak számára. A város szűkülökodik szabadtéri közösségi helyszínekben, ezért a társadalmi fenntarthatóság és a belső kohézió erősítése érdekében egy olyan közösségi tér kialakítását is célul tűzi ki, ami alkalmas nagyobb városi rendezvények lebonyolítására is, ezáltal működhet a város kulturális találkozóhelyeként.

- A település zöldterületeinek növelése, parkkultúra kialakítása

Napjaink városi tereinek elengedhetetlen részét képezik a parkok, zöld-területek, amelyek amellet, hogy javítanak a városok levegőminőségén és zajterhelésén, urbánus életvitelre is nevelnek. A rekreáció színtereiként értelmezhető parkok, nyitott kertek kialakítása segít a lakosság természeti és környezeti tudatosságának erősítésében, ráadásul a településkép urbánus jellegén is jelentős mértékben javít. Az új zöldterületek, parkok területei több lehetőséget adnának a szabadtéri sportolásra a helyi lakosságnak, ebben nagy szerepet játszhat egy, a parkokban elhelyezett rekortán futópálya vagy erdei tornapálya.

- Funkcionális zöldterületek, rekreációs terek kialakítása

A településen kevés rekreációs tér áll rendelkezésre, ennek érdekében fontos cél ezek növelése. Funkcionális zöldterület alatt olyan parkokat értünk, amelyek valamilyen speciális szabadidős tevékenységre adnak lehetőséget. Ilyen például a játszótér, amit a lakossági kérdőívek eredményei alapján többen hiányolnak a városban. A funkcionális rekreációs terek nem csupán a helyi lakosság igényeit szolgálhatják ki, hanem rendelkezhetnek térségi, vagy akár országos idegenforgalmi potenciállal is. Vonzó lehet például egy tematikus kalandpark vagy sportpark is, amelyek az idegenforgalmi jelentőség mellett az egészséges életmódra nevelésben is jelentős szereppel bírhatnak. A szabadtéri rekreáció szélesebb spektrumának érdekében a hobbipark, hobbi-terület jellegű zöldövezetek kialakítása is fontos lehet, ráadásul ezek amenynyiben vízfelületet is tartalmaznak, a környezeti fenntarthatóság elveit is támogatnák. Ilyen lehetőséget

rejt magában egy horgásztó, ami egészséges re-kreációs jellege mellett szintén idegenforgalmi jelentőséggel bírhat.

– Közösségi rendezvényhelyszínek kiépítése

Újhartyán települési központjában található jelenleg egy szabadtéri üres telek, amelyet eddig a város a rendezvényei megtartására használt, azonban ennek adottságai nem ideálisak erre. A terület vízelvezetésének megoldásával, valamint a terep rendezésével azonban már nagymértékben javulna az erre a célra történő használata. Ezen kívül a rendezvényteret kiegészítené az új városi piactér, egy kisebb színpad bemutatók, előadások lebonyolításához, nyári időszakban a közművelődési lehetőségek szélesítése érdekében pedig szabadtéri színházként is működhetne. A rendezvénytér bizonyos részeit javasolt fákkal beültetni, egyfelől azt elkerülendő, hogy egy hősziget alakuljon ki rajta, másfelől a városi események alkalmával a liget árnyékot adhatna a résztvevőknek. A terület adottságai arra is lehetőséget adnak, hogy egy, a fiatalabb korosztályok számára is használható, tematikus szabadidő-területet különítsenek el, ami kerékpár- és gördeszkapályákkal egészülne ki.

3.3. Átjárható város

Az átjárható, vagy permeábilis város lényege a közlekedési elérhetőség megvalósulása minden lehetséges közlekedési formával, legyen gyalogos, kerékpáros vagy gépjárművel történő közlekedés. Az átjárhatóság egyfelől jelenti a településen belüli közlekedési útvonalak következetességét, a közintézmények egyenlő, mindenki számára biztosított elérhetőségét. Emiatt nagy jelentőség tulajdonítható Újhartyánban az akadálymentes közlekedési módok biztosítására, nem csupán a testi hátrányokkal élők, hanem például a babakocsival közlekedő kismamák számára is. Az átjárhatóság másik elemét egy, a települést behálózó bicikliút-hálózat jelentheti, ami összeköti a lakóterületeket a városközponttal, valamint az ipari parkkal a biztonságos munkába járás megva-ósíthatósága érdekében. A permeabilitás másik elemét a térségi közlekedési kapcsolatok javítása jelentené. Mivel a terület alföldi jellegű, sík terep, a kerékpáros közlekedési hálózatok térségi kiépítése alkalmas lenne a város elérhetőségének növelésére. Ezzel együtt a közúti közlekedési formák biztonságosabbá tétele is szerepel a célok között azzal a hangsúllyal, hogy a város bizonyos központi területeit mentesítse a közúti forgalomtól, ami a közösségi terek, rendezvényhelyszínek biztonságos és egészséges használatát erősítenék a városban.

– Városi kerékpárút-hálózat kiépítése

A település átjárhatóságához és ideális közlekedési feltételeinek megteremtéséhez fontos indikátort jelentene egy városi kerékpárút-hálózat kiépítése, ami az eltérő területhasználattal jellemezhető városrészek összekötését biztosítaná. Elsősorban az ipari park elérésén érdemes akár rövidebb távon is javítani, egyfelől az ott működő vállalatok hatékonyabb települési integráció-ja, másfelől a terület biztonságos elérhetősége érdekében. Másik fontos szempont a város központjának, illetve a városi közintézmények kerékpáros elérhetőségének javítása lenne.

Habár a városban jelenleg is előszeretettel közlekedik a lakosság kerékpárral, mivel nincs a közúttól elkülönített kerékpáros nyomvonal kialakítva, a közlekedésbiztonság jelentős mértékben csökken.

– Térségi kerékpárút-hálózat kialakítása

A város vonzáskörzetének erősítése, valamint a térségi foglalkoztatás-ban való szerepének növelése érdekében a városi kerékpárút-hálózatba fontos hosszú távon bekötni egy térségi kerékpárút-rendszert, ami a szomszédos településekről naponta ingázó foglalkoztatottakat, akár diákokat biztonságosan segítené a településre eljutni. Egy jól kialakított bicikliút-hálózat ugyanakkor alkalmas lehet arra is, hogy akár országos kerékpárútvonalak részét képezze, ezáltal mind Újhartyán, mind a térség idegenforgalmi lehetőségei gyarapodhatnak.

– Akadálymentes városi közlekedés a közintézmények egyenlő eléréséért

A városi közlekedés akadálymentesítése napjainkban már elvárásnak bizonyul, főként, ha közintézményeinkről beszélünk. A város jövőbeli intézményfejlesztési terveibe emiatt fontos beépíteni az akadálymentes elérhetőség feltételeinek teljesülését. Ugyanakkor a közintézmények elérhetőségének biztosítása mellett fontos szempont lehet a parkok, rekreációs terek egyenlő esélyű megközelíthetősége is, hogy a település minden lakosa számára elérhetővé váljanak azok a városi szolgáltatások, amelyek Újhartyán urbánus identitását erősítik.

Horizontális célok

Nyitott települési közösség

Újhartyán olyan légkörű város lesz, ahol a társadalom pozitívan fogadja az érkező beköltözőket, segít az integrációban és hozzájárul a közösségbe tartozás megvalósulásához. Emellett nyitott az új innovációkra, és mind a gazdasági, mind az intézményi szférák esetében, jól adaptálja az új technológiákat. A nyitottság kiterjed a településen jelenlévő különböző szereplők, a vállalkozók, civilek, önkormányzat, egyesületek stb. ismerkedése is, ezáltal nő a társadalmi tőke jelentősége, ami hosszú távon újabb esélyt ad a gyarapodásra.

Kompakt város

A város szerkezete átlátható, átjárhatóvá válik, az új településrészek integrációja mind közlekedési, mind társadalmi szinten megtörténik. Az új lakóterületek kialakítása a közigazgatási terület azon részein történhet meg a településszerkezeti terv alapján, amit a főútvonal elvágna a város jelenlegi beépített területeitől, ezért az új városrész kialakítása során fontos bekötni azt szervesen a település már meglévő szerkezeti elemeibe. Ehhez a közlekedési megoldások mellett jó lehetőséget adhatnak a város új re-kreációs terei, parkjai is, amelyek a

városszerkezet kontinuitásának fenntartása mellett a régi és az új lakók közötti találkozási terekként is szolgálhatnak.

Hálózatosodás

Újhartyán jelenlegi problémái közül talán az, hogy a gazdasági és társadalmi szereplők egymástól elszigetelten, egymás munkásságát, tevékenységét nem ismerve mű-ködnék. A város integritásának hosszú távú fenntartása érdekében ezért kiemelt jelentőséggel bír a hálózatosodás megalapozása, nem csupán a gazdaságban. A belső együttműködések elősegítése a területi versenyképesség társadalmi, gazdasági és intézményi oldalát is növelné, ráadásul pozitív hatást gyakorolna a város általános imázsára és ismertségére. A hálózatosodás egy tematikus oldalát az idegenforgalmi klaszterekbe történő csatlakozás jelentheti, amelyhez a város hosszú távú, következetes fejlesztése jó alapot teremthet.

Értékközzés és értékteremtés

Újhartyán közösségének egyik fontos értékét annak német nemzetiségi hagyományai és azok őrzése jelenti, ezt a tradíciót a továbbiakban is fontos fenntartani, erősíteni. Ugyanakkor a város 21. századi megítélése és a település egyfajta brandjének, márkánévként történő helytállásának feltétele, hogy új tartalmakkal töltsék fel, különös érzékenységgel arra, hogy a német hagyományok mindemellett ne sérüljenek. A város sikeres beruházásokkal, arculattervezéssel, társadalmi konszenzussal és erős belső kapcsolatokkal új hagyományokat teremthet, ennek jó eszközeként szolgálhatnak a települési rendezvények, programok.

Városmárka

Újhartyán a jövőben láthatóvá válhat az ország térképén, amennyiben egy progresszív, jól felépített városmarketing segítségével új tartalommal tölti fel. A rövid távú sikerek ehhez azonban nem adnak elegendő inputot, a város, mint márka, „brand” megjelenéséhez szükséges az egységes városi arculat, a minőségi szolgáltatások, a gyarapodó gazdasági teljesítmény és bizonyos idegenforgalmi jelentőségű rekreációs szolgáltatások telepítése. A pozitív városmárka mindemellett a hosszú távú demográfiai stabilitásban is szerepet játszhat a letelepedni vágyó fiatalabb korosztályok Újhartyánba vonzásán keresztül. A vállalkozások száma szintén növekszik, mert egy jól csengő települési márkánév jó hívószó ebben az esetben. Összességében a város identitásának, illetve külső reprezentációjának specializációja szinte minden szféráját megerősítené.

V. fejezet

AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDASÁGI ALAPJAI

Az önkormányzat közszolgáltatásokat nyújt. Saját tulajdonnal rendelkezik és költségvetési bevételeivel, kiadásaival önállóan gazdálkodik.

Az önkormányzatok költségvetése az államháztartás része, ahhoz teljes pénzforgalmával kapcsolódik. Az önkormányzati költségvetés az állami költségvetéstől elkülönül, ahhoz az állami támogatásokkal és más költségvetési kapcsolatokkal kötődik.

Az önkormányzat vagyona

A helyi önkormányzat vagyona a tulajdonából és a helyi önkormányzatot megillető vagyoni értékű jogokból áll, amelyek az önkormányzati célok megvalósítását szolgálják.

Az önkormányzati vagyon külön része a törzsvagyon, amelyet a többi vagyontárgytól elkülönítve kell nyilvántartani. Az éves zárszámadáshoz a vagyonállapotról - külön jogszabályban meghatározott - vagyonkimutatást kell készíteni.

Törzsvagyonnak az az önkormányzati tulajdon nyilvánítható, amely közvetlenül kötelező önkormányzati feladat- és hatáskör ellátását vagy a közhatalom gyakorlását szolgálja.

A törzsvagyon körébe tartozó tulajdon vagy forgalomképtelen, vagy korlátozottan forgalomképes:

a) forgalomképtelen a helyi közutak és műtárgyaik, a terek, a parkok, a helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló 9. § (5) bekezdés szerinti gazdasági társaságban fennálló részesedés - a 68/D. §-ban foglalt kivétellel - és minden más ingatlan és ingó dolog, amelyet törvény vagy a helyi önkormányzat forgalomképtelennak nyilvánít. A helyi önkormányzat tulajdonában álló forgalomképtelen törzsvagyon birtokát, használatát, hasznai szedésének jogát a helyi önkormányzat - törvényben szabályozott módon - másnak átengedheti;

b) korlátozottan forgalomképesek a közművek, intézmények és középületek, továbbá a helyi önkormányzat által meghatározott ingatlanok és ingók. A törzsvagyon korlátozottan forgalomképes tárgyairól törvény vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint lehet rendelkezni.

A helyi önkormányzatot - e törvényben meghatározott eltérésekkel - megilletik mindazok a jogok és terhelik mindazok a kötelezettségek, amelyek a tulajdonost megilletik, illetőleg terhelik. A tulajdonost megillető jogok gyakorlásáról a képviselő-testület rendelkezik.

A helyi önkormányzat meghatározott vagyontárgy vagy vagyonrész elidegenítését, megterhelését, vállalkozásba való bevitelét, illetőleg más célú hasznosítását önkormányzati rendeletben helyi népszavazáshoz kötheti.

A helyi önkormányzat vállalkozása a kötelező feladatainak ellátását nem veszélyeztetheti. Az önkormányzat olyan vállalkozásban vehet részt, amelyben felelőssége nem haladja meg vagyoni hozzájárulásának mértékét.

Az önkormányzat többségi befolyása alatt álló gazdálkodó szervezetek alapításakor rendezendő feladatokra, a működés során az alapító (tag, részvényes), a gazdálkodó szervezet legfőbb szerve, vezető tisztségviselői, felügyelő bizottsága feladataira, jogosultságaira és kötelezettségeire - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - az államháztartásról szóló törvényben foglalt rendelkezéseket is alkalmazni kell.

Amennyiben törvény másképp nem rendelkezik, a helyi önkormányzat társulásba bevitt vagyonát a társuló helyi önkormányzat vagyonaként kell nyilvántartani, a vagyonszaporulat a társult helyi önkormányzatok közös vagyona, és arra a Polgári Törvénykönyv közös tulajdonra vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

A képviselő-testület a helyi önkormányzat tulajdonában lévő korlátozottan forgalomképes és forgalomképes vagyonának rendeletében meghatározott körére az önkormányzati közfeladat átadásához kapcsolódva vagyonkezelői jogot létesíthet. Vagyonkezelői jog nem létesíthető önkormányzati lakóépületre és vegyes rendeltetésű épületre, illetve társasházban lévő önkormányzati lakásra és nem lakás céljára szolgáló helyiségre.

A képviselő-testület a vagyonkezelői jogot vagyonkezelési szerződéssel ruházhatja át jogi személyre, illetőleg jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetre (a továbbiakban együtt: vagyonkezelő). A képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át a vagyonkezelési szerződés megkötéséről, tartalmának meghatározásáról hozandó döntés.

A vagyonkezelői jog átadása nem érinti az önkormányzati közfeladatok ellátásának kötelezettségét. A vagyonkezelői jog átadása az önkormányzati feladatellátás feltételeinek hatékony biztosítása, a vagyon állagának és értékének megőrzése, védelme, továbbá értékének növelése érdekében történhet.

A vagyonkezelői jogot az önkormányzati közfeladat átadásához kapcsolódva a közfeladatot szabályozó külön törvényben meghatározott feltételek és eljárási rend, pályázati rend szerint, ilyen hiányában - az (5) bekezdés szerinti kijelölés esetét kivéve - az államháztartásról szóló törvényben (a továbbiakban: Áht.) szabályozott nyilvános pályázat útján ellenérték fejében lehet megszerezni, és gyakorolni. A pályázat kiírása előtt az önkormányzat köteles vagyonértékelést végeztetni. A vagyonkezelői jogot valós értéken - a közfeladat ellátásának garanciáit is figyelembe véve - a legelőnyösebb ajánlattevő részére lehet átruházni.

Az önkormányzat korlátozottan forgalomképes és forgalomképes vagyonának vagyonkezelői jogát kijelöléssel szerezheti meg az önkormányzati közfeladatot átvállaló

a) más helyi önkormányzat, a helyi önkormányzatok társulása,

b) az önkormányzat vagy több önkormányzat, illetve kisebbségi önkormányzat többségi tulajdonában lévő gazdasági társaság és közhasznú társaság, illetőleg állam és önkormányzat közös alapításában működő gazdasági társaság vagy az állam többségi részesedésével

létrehozott gazdasági társaság, közhasznú társaság, ha ezek a szervezetek a közfeladat ellátását az önkormányzat számára nem üzletszerű vállalkozási tevékenységként végzik, azzal a feltétellel, hogy az állami vagy az önkormányzati többségi tulajdon a vagyonkezelési szerződés megszűnéséig fennáll.

A vagyonkezelői jog kijelöléssel kizárólag ingyenesen szerezhető meg.

Az önkormányzati tulajdonban lévő védett természeti területek és értékek, az erdők, véderdők, a műemlékingatlanok, védetté nyilvánított kulturális javak, valamint történeti (régészeti) emlékek tekintetében az illetékes miniszter, a védművek és védelmi létesítmények esetében az illetékes szerv hozzájárulása szükséges a vagyonkezelői jog átruházásához.

A vagyonkezelőt - ha jogszabály másként nem rendelkezik - megilletik a tulajdonos jogai, és terhelik a tulajdonos kötelezettségei - ideértve a számvitelről szóló törvény szerinti könyvvézetési és beszámolókészítési kötelezettséget is - azzal, hogy a vagyont nem idegenítheti el, továbbá nem terhelheti meg, és a vagyonkezelői jogot harmadik személyre nem ruházhatja át.

A vagyonkezelői jog megszerzésére, megszűnésére, a vagyonkezelői szerződés tartalmára, a vagyonkezelő jogaira és kötelezettségeire, a vagyonkezelő feletti tulajdonosi ellenőrzésre az e törvényben és az Áht.-ban foglaltakat kell alkalmazni. E törvényekben nem szabályozott egyéb kérdésekben a Ptk. szabályait kell alkalmazni. A vagyonkezelői jog megszerzésének, gyakorlásának és a vagyonkezelés ellenőrzésének részletes szabályait a helyi önkormányzat rendeletében szabályozza.

Az önkormányzat bevételei

Az önkormányzat a helyi lakosság szükségleteiből és a jogszabályokból adódó feladatait saját költségvetési szerv útján, más gazdálkodó szervezet támogatásával, szolgáltatások vásárlásával, illetve egyéb módon látja el. Az önkormányzat feladataihoz igazodóan választja meg a gazdálkodás formáit és a pénzügyi előírások keretei között önállóan alakítja ki az érdekeltségi szabályokat.

Az önkormányzat a feladatai ellátásának feltételeit saját bevételekből, átengedett központi adókból, más gazdálkodó szervektől átvett bevételekből, központi költségvetési normatív hozzájárulásokból, valamint támogatásokból teremti meg.

Saját bevételek:

- a) törvényben rögzített módon a települési önkormányzatok által megállapított és kivetett helyi adók;
- b) saját tevékenységből, vállalkozásból és az önkormányzati vagyon hozadékából származó nyereség, osztalék kamat és bérleti díj;

c) illetékek a külön törvényben meghatározottak szerint;

d) átvett pénzeszközök;

e) az önkormányzat területén kiszabott és onnan befolyt környezetvédelmi és műemlékvédelmi bírság külön jogszabályban megállapított hányada;

f) az önkormányzatot megillető vadászati jog haszonbérbe adásából származó bevétel;

g) a helyi önkormányzat egyéb bevételei.

Saját bevételnek minősül a tanácsok által alapított és a tanácsok felügyelete alatt állt, nem közüzemi vállalatoknak az Állami Vagyonügynökség által történt értékesítéséből származó összeg külön törvényben meghatározott része.

Az Országgyűlés által külön törvényben átengedett központi adók:

a) a magánszemélyek jövedelemadójának meghatározott része,

b) az egyéb megosztott adók.

Az Országgyűlés normatív költségvetési hozzájárulást állapít meg a települések lakosságszámával, egyes korcsoportokkal, intézményi ellátottakkal arányosan és egyéb mutatók alapján.

A központi költségvetésben meghatározott összeg felhasználásra vonatkozó kööttség nélkül - az önkormányzatnál felmerülő személyi jellegű juttatásokat és egyéb kifizetéseket terhelő levonások, járulékok teljesítését és elszámolását követően -, közvetlenül megilleti a helyi önkormányzatokat, illetőleg a törvény által meghatározott körben a feladatot ellátó önkormányzatot.

Az Országgyűlés meghatározza a társadalmilag kiemelt célokat. A célonkénti támogatások mértékét és feltételeit törvény tartalmazza.

A helyi önkormányzatok egyedileg és közösen is igényelhetnek céltámogatást. A feltételeknek megfelelő önkormányzat a céltámogatásra jogosult.

A céltámogatás kizárólag az adott célra használható fel.

Az Országgyűlés egyes nagy költségigényű beruházási feladatok megvalósítására meghatározott helyi önkormányzatoknak címzett támogatást nyújthat.

A címzett támogatás kizárólag a meghatározott célra fordítható.

Önállósága és működőképessége védelme érdekében kiegészítő állami támogatás illeti meg az önhibáján kívül hátrányos helyzetben levő települési önkormányzatot. A támogatás feltételéről és mértékéről az Országgyűlés az állami költségvetési törvényben dönt.

Új önkormányzati feladat megállapítása esetén az Országgyűlés egyidejűleg biztosítja az ellátáshoz szükséges pénzügyi fedezetet.

Az önkormányzat gazdálkodása

A helyi önkormányzat:

a) közalapítványt hozhat létre, és közérdekű kötelezettségvállalást tehet; az általa alapított közalapítvány alapítói jogainak gyakorlását csak a 9. § (3) bekezdésében meghatározott személyre, szervezetre, testületre ruházhatja át;

b) hitelt vehet fel és kötvényt bocsáthat ki; ennek fedezetéül az önkormányzati törzsvagyon és - a likvid hitel kivételével - a normatív állami hozzájárulás, az állami támogatás, a személyi jövedelemadó, valamint az államháztartáson belülről működési célra átvett bevételei nem használhatók fel;

c) dönt a célhoz nem kötött forrásai betétként történő elhelyezéséről, az állami hozzájárulás kivételével;

d) dönt egyéb banki szolgáltatások igénybevételéről.

A helyi önkormányzat adósságot keletkeztető éves kötelezettségvállalásának (hitelfelvételének és járulékainak, valamint kötvénykibocsátásának, garancia- és kezességvállalásának, lízingjének) felső határa a korrigált saját bevétel.

E alkalmazásában

a) korrigált saját bevétel: a rövid lejáratú kötelezettségek (tőke- és kamattörlesztés, lízingdíj) adott évre eső részével csökkentett saját bevétel éves előirányzatának 70%-a, és a megszünt víziközmű-társulattól átvett, még meg nem fizetett érdekeltségi hozzájárulások beszédéséből származó bevétel,

b) saját bevétel: a helyi adók, a helyi önkormányzat illetékbevétele, a települési önkormányzat által beszedett gépjárműadó, a kamatbevétel, a külön törvények szerint az önkormányzatot megillető bírság, az osztalékbevétel, azon önkormányzati vagyon bérbeadásából, haszonbérbeadásából, üzemeltetéséből, koncessziós díjából származó bevétel, amely ugyanazon vagyontárgyra vonatkozó felhalmozási, felújítási célú felhasználására az önkormányzat kötelezettséget vállalt, valamint az önkormányzat egyéb sajátos bevételei,

c) rövid lejáratú kötelezettség: az egy évet meg nem haladó lejáratra kapott kölcsön, hitel és kamata (ide nem értve a likvid hitelt és kamatát), továbbá a több év alatt törlesztendő kötelezettség adott évben esedékes összege (a hosszú lejáratú hitel, kölcsön adott évre jutó törlesztő részlete és járulékai; a kötvénykibocsátás utáni tőketörlesztés és kamat; a lízingdíj; garancia és kezességvállalásból eredő éves kötelezettség; valamint a több éven keresztül fizetési kötelezettségként jelentkező váltótartozások és a szállítókkal szembeni tartozás több év alatt részletekben fizetendő összegének adott évre jutó törlesztő részlete), ide nem értve a kormány kezességvállalásával biztosított kötelezettségeket és az európai uniós fejlesztési támogatások megelőlegezését szolgáló hiteleket,

d) likvid hitel: az éven belül felvett és visszafizetett, a közszolgáltatási és államigazgatási feladatok folyamatos működtetéséhez felvett hitel.

A likvid hitel nem esik az e §-ban foglaltak szerinti korlátozás alá.

A helyi önkormányzat az intézményét támogatásban részesíti. Nem vonhatja el és a támogatásba nem számíthatja be az intézménynek a kötelező térítési díjon kívüli bevételeit.

Az intézmény a támogatást és saját bevételeit önállóan használja fel, a használatában levő ingatlanokat és ingókat - az alapfeladata sérelme nélkül - bevételei növelésére fordíthatja.

A helyi önkormányzat a más által fenntartott intézmények működéséhez támogatást nyújthat.

A helyi önkormányzat gazdálkodásának biztonságáért a képviselő-testület, a gazdálkodás szabályszerűségéért a polgármester felelős.

A veszteséges gazdálkodás következményei az önkormányzatot terhelik, kötelezettségeiért az állami költségvetés nem tartozik felelősséggel.

A helyi önkormányzat adósságrendezési eljárásáról külön törvény rendelkezik.

A fizetőképesség helyreállítása érdekében az önkormányzat köteles felfüggeszteni - a hatósági és az alapvető lakossági szolgáltatások kivételével - a feladatok finanszírozását.

Tervezés, számvitel, információ

Az önkormányzat meghatározza gazdasági programját és költségvetését.

A költségvetés összeállításának részletes szabályait az államháztartásról szóló törvény, a finanszírozás rendjét és az állami hozzájárulás mértékét az állami költségvetési törvény határozza meg.

Az állami költségvetési tervezés önkormányzatokat érintő feladatait az államháztartásért felelős miniszter és a helyi önkormányzatokért felelős miniszter végzi.

Az országgyűlési költségvetési döntéseket az önkormányzati érdekszövetségekkel lefolytatott egyeztetés után, a véleményük figyelembevételével kell meghozni.

Az önkormányzat a költségvetési, a költségvetés teljesítési és szakmai tevékenységének bemutatására, értékelésére vonatkozó adatainak külön jogszabályban meghatározott körét legalább évente a helyben szokásos módon közzéteszi.

A gazdasági program a képviselő-testület megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakokra szól. A gazdasági program az önkormányzat(ok) részére helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével - a kistérségi területfejlesztési koncepcióhoz illeszkedve - az önkormányzat(ok) által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják. A gazdasági program tartalmazza különösen: a fejlesztési elképzeléseket, a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítését, a településfejlesztési politika, az adó politika célkitűzéseit, az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldásokat, továbbá városok esetében a befektetés támogatási politika, városüzemeltetési politika célkitűzéseit.

A gazdasági programot a képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül fogadja el, ha az egy választási ciklus idejére szól. Ha a meglévő gazdasági program az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

Ellenőrzés

A helyi önkormányzat gazdálkodását (ideértve az Európai Unió által nyújtott és egyéb nemzetközi támogatások, valamint az ehhez kapcsolódó költségvetési támogatások felhasználását is) az Állami Számvevőszék ellenőrzi.

A helyi önkormányzatnak nyújtott európai uniós és az ahhoz kapcsolódó költségvetési támogatások felhasználását az Európai Számvevőszék és az Európai Bizottság illetékes szervezetei, a kormány által kijelölt szerv, a fejezetek ellenőrzési szervezetei, a kincstár, illetve az európai uniós támogatások irányító hatóságai és a kifizető hatóság képviselői is ellenőrizhetik.

A helyi önkormányzat belső pénzügyi ellenőrzését a külön jogszabályok szerinti folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés (pénzügyi irányítás és ellenőrzés) és belső ellenőrzés útján biztosítja.

A jegyző köteles olyan pénzügyi irányítási és ellenőrzési rendszert működtetni, mely biztosítja a helyi önkormányzat rendelkezésére álló források szabályszerű, szabályozott, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását.

A jegyző köteles gondoskodni a belső ellenőrzés működtetéséről az államháztartásért felelős miniszter által közzétett módszertani útmutatók és a nemzetközi belső ellenőrzési standardok figyelembevételével. A helyi önkormányzat belső ellenőrzése keretében gondoskodni kell a felügyelt költségvetési szervek ellenőrzéséről is.

A helyi önkormányzatra vonatkozó éves belső ellenőrzési tervet a képviselő-testület az előző év november 15-éig hagyja jóvá.

A fővárosi és a fővárosi kerületi önkormányzatnál, a megyei önkormányzatnál, a megyei jogú városi önkormányzatnál kötelező belső ellenőrzési egység létrehozása, kivéve, ha társulás keretében látja el a belső ellenőrzést.

A helyi önkormányzatnál a képviselő-testület döntése alapján a belső ellenőrzést elláthatja

- a) a képviselő-testület hivatala,
- b) az önkormányzattal szerződéses jogviszonyban álló személy vagy szervezet,
- c) a helyi önkormányzatok társulása.

A belső ellenőrzést végző személy vagy szervezet a jogszabályoknak és belső szabályzatoknak való megfelelést, valamint gazdaságosságot, hatékonyságot és eredményességet vizsgálva megállapításokat és ajánlásokat fogalmaz meg a jegyző és a polgármester részére, melyeket a polgármester indokolt esetben a képviselő-testület soron következő ülésére terjeszt elő.

A polgármester a tárgyévre vonatkozó - külön jogszabályban meghatározott - éves ellenőrzési jelentést, valamint az önkormányzat felügyelete alá tartozó költségvetési szervek éves ellenőrzési jelentései alapján készített éves összefoglaló ellenőrzési jelentést - a tárgyévet követően, a zárszámadási rendlettervezettel egyidejűleg - a képviselő-testület elé terjeszti.

A helyi önkormányzat belső ellenőrzését ellátó személy vagy szervezet

- a) ellenőrzést végez a képviselő-testület hivatalánál és az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatokra vonatkozóan,
- b) ellenőrzést végezhet a helyi önkormányzat felügyelete alá tartozó költségvetési szerveknél, a helyi önkormányzat többségi irányítást biztosító befolyása alatt működő gazdasági társaságoknál, közhasznú társaságoknál, a vagyonkezelőknél, valamint a helyi önkormányzat költségvetéséből céljelleggel juttatott támogatások felhasználásával kapcsolatosan a kedvezményezett szervezeteknél is.

A helyi önkormányzat és költségvetési szervei belső ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály tartalmazza.

A pénzügyi bizottság - egyebek között - az önkormányzatnál és intézményeinél:

a) véleményezi az éves költségvetési javaslatot és a végrehajtásáról szóló féléves, éves beszámoló tervezeteit;

b) figyelemmel kíséri a költségvetési bevételek alakulását, különös tekintettel a saját bevételekre, a vagyonváltozás (vagyonnövekedés, -csökkenés) alakulását, értékeli az azt előidéző okokat;

c) vizsgálja a hitelfelvétel indokait és gazdasági megalapozottságát, ellenőrizheti a pénzkezelési szabályzat megtartását, a bizonylati rend és a bizonylati fegyelem érvényesítését.

A pénzügyi bizottság vizsgálati megállapításait a képviselő-testülettel haladéktalanul közli. Ha a képviselő-testület a vizsgálati megállapításokkal nem ért egyet, a vizsgálati jegyzőkönyvet az észrevételeivel együtt megküldi az Állami Számvevőszéknek.

A megyei, a megyei jogú városi, a fővárosi és a fővárosi kerületi önkormányzat képviselő-testülete köteles könyvvizsgálót megbízni, továbbá az államháztartásért felelős miniszter és a helyi önkormányzatokért felelős miniszter által meghatározott egyszerűsített tartalmú - a helyi önkormányzat és intézményei adatait összevontan tartalmazó - éves pénzforgalmi jelentését, könyvviteli mérlegét, továbbá pénzmaradvány- és eredménykimutatását a Belügyi Közlönyben és a Cégközlönyben közzétenni. A képviselő-testület e rendelkezés hatálybalépésétől számított 60 napon belül köteles - szakmai szempontok szerint - a pályázatot kiírni, azt elbírálni és a polgármester a könyvvizsgáló számára a megbízást kiadni.

A helyi önkormányzat, ha az előző évben a teljesített kiadásainak összege meghaladta a 300 millió forintot és hitelállománnyal rendelkezik vagy hitelt vesz fel, köteles az (1) bekezdésben foglaltakat a hitelfelvétel évétől a hiteltörlesztés utolsó évéig bezárólag évente könyvvizsgálóval felülvizsgáltatni és közzétenni.

A könyvvizsgálattal, a költségvetési beszámoló felülvizsgálatával költségvetési minősítésű könyvvizsgáló bízható meg.

Nem lehet könyvvizsgáló a helyi önkormányzat polgármestere, képviselő-testületének tagja, költségvetési szervének dolgozója és ezek közeli hozzátartozója [Ptk. 685. § b) pont], e minősége fennállása alatt, illetve annak megszűnésétől számított három évig.

A könyvvizsgálói feladatot ilyen tevékenység folytatására jogosult könyvvizsgáló cég is elláthatja. A könyvvizsgáló cég megbízásakor a könyvvizsgálatot elvégző természetes személyt

(kamarai tag könyvvizsgálót) is meg kell nevezni. Ebben az esetben a (2) bekezdésben meghatározott előírások a természetes személyre (kamarai tag könyvvizsgálóra) vonatkoznak.

A könyvvizsgáló betekinthez a helyi önkormányzat könyveibe, a polgármestertől és az önkormányzat költségvetési szerveinek dolgozóitól felvilágosítást kérhet. Feladata különösen a helyi önkormányzat befektetett eszközeinek, készletállományának, pénzeszközeinek, követeléseinek és kötelezettségeinek, pénzmaradványának és eredményének vizsgálata. A könyvvizsgáló tanácskozási joggal vehet részt a képviselő-testület nyilvános és zárt ülésén. A könyvvizsgálót a véleményezési körébe tartozó témákban a képviselő-testület ülésére a polgármester köteles meghívni.

bekezdésében foglalt helyi önkormányzatok körében a könyvvizsgáló köteles megvizsgálni a képviselő-testület elé terjesztett költségvetési és zárszámadási rendelattervezeteket abból a szempontból, hogy azok valós adatokat tartalmaznak-e, illetve megfelelnek-e a jogszabályok előírásainak, továbbá a pénzügyi helyzetet elemezni, különösen az adósságot keletkeztető kötelezettségvállalások tekintetében.

A képviselő-testület a könyvvizsgálóval kötött külön szerződésben más - gazdasági kihatású - előterjesztés könyvvizsgálói véleményezését is kérheti.

A könyvvizsgáló véleményéről írásban köteles tájékoztatni a képviselő-testületet.

VI. fejezet

POLGÁRMESTERI PROGRAM

Újhartyán Város Polgármesterének

A 2019-2024 ciklusra szóló Polgármesteri Programja

A 2019. október 14-én megkezdett új önkormányzati ciklusát a megválasztott képviselő-testület. A polgármesteri programot az elmúlt öt év tapasztalatainak levonásával, a helyi körülmények ismeretében fogalmaztam meg. A korábbi évektől eltérően a települési bizottságok mellett a képviselők tanácsnoki feladatokat is ellátnak annak érdekében, hogy egy szakterület döntését, munkáját segítse. Ilyen kiemelt területek:

- pénzügy
- településfejlesztés
- oktatás
- nemzetiségi ügyek.

Továbbá két alpolgármesterrel működünk, általános helyettesemként Dr. Kökényesi Imre, és a kultúráért és civil szervezetekért felelős alpolgármester pedig Dr. Szikszay Péter.

Az elkövetkező öt évben az alábbiakat tartom polgármesteri munkám legfontosabb törekvéseinek, fő irányvonalának:

- Legfontosabb feladatunk az, hogy a település működését hosszútávon biztosítsuk.
- Fontos pénzforrást jelentenek a pályázatok. Kötelességünk a kiírásokat állandóan figyelni, és amelyeknek a feltételeit el tudjuk fogadni, azt felhasználni a település érdekében.
- Fontosnak tartom a helyi intézmények működőképességének megőrzését a minőség csökkenése nélkül. Ehhez valamennyi dolgozónkat meg kell tartani.
- Meg kell találni azt a lehetőséget, amellyel a helybéliek megélhetését, életminőségét javítani tudjuk.
- Az ifjúság helyben tartása fontos feladata a képviselő-testületnek.
- Továbbra is fontosnak tartom a közösség rendszeres, őszinte tájékoztatását.
- Fejlesztések vonatkozásában a Tanácsnokokkal együtt állítjuk össze a gazdasági program részét képező fejlesztési elképzeléseinket,
- Idősödő település vagyunk, folyamatosan figyelniük kell az idősekre, egyedül élőkre. Meg kell valósítani a település időseinek a bentlakásos öregek otthona intézményt.
- Egyházzal való jó együttműködés megőrzése.

A programban megfogalmazott célok közösek, a sikerek is közösek lesznek, ha a célok megvalósulnak. Célba pedig csak úgy érünk, ha közösen gondolkodunk, közösen cselekszünk.

A pozitív együttműködés reményében kívánok a képviselő-testület minden tagjának jó egészséget, erőt, kitartást, és sok sikert az önkormányzati munkához.

Schulcz József polgármester

VII. fejezet

KÉPVISELŐ TESTÜLET KÖZÉP ÉS HOSSZÚ TÁVÚ PROGRAMJA

Rövidtávú cél:

- Zrínyi utcai telekalakítás,
- Faluközpontjának jövőképterve, (konkrétan a Hősök tere)
- Rendőrőrs létrehozása
- Posta átköltöztetése
- Napközbeni öregek otthona (jelenlegi funkcióval) új építése
- Ifjúsági klub építése

- Iskola bővítése
- Templom előtti csomópont átépítése
- Rendezvény tér kialakítása az ökológiai folyosóban (monori út végén)
- Kisebb tér, terek kialakítása
- Játsszótér kialakítása - kaland park, kamaszjátsszótér
 - bébi játsszótér
 - ovis korú játsszótér
- Munkásszálló építése
- Utak folyamatos felújítása

Középtávú cél:

- Fecskeház kialakítása
- Sportlétesítmény kialakítása belterület határában (multifunkcionális épület)
- Gödör közparkká (tó) építése
- Könyvtár + kulturális tér kialakítása
- Önkéntes tűzoltóságnak helyet biztosítani
- Civilek háza
- Komposztáló terület kialakítása
- Közvilágítás korszerűsítése
- Csapadékvíz elvezető árkok felújítása
- utak felújítása
- megújuló energia ellátásának kiépítése
- Ipari park továbbfejlesztése
- Helyi kisvállalkozásoknak terület biztosítása
- Erdei iskola létesítése
- Kerékpár úthálózat kiépítése
- Ipari parkhoz külön szennyvíztisztító és vízmű építése

Hosszú távú cél:

- „Hartyán” liget, mint kertváros kialakítási terve
- „Dácsa” lakópark kiépítése
- Logisztikai központ kiépítése ipari parkban

- K+F kiépítése
- Horgásztó és környéke rekreációs központ fejlesztése

VIII. fejezet

POLITIKAI STRATÉGIAI ELKÉPZELÉSEK

Újhartyán Város Önkormányzat az alábbiakban felsoroltakat kívánja a gazdasági programjában, mint elképzeléseket rögzíteni:

1. A Város Településrendezési tervének átdolgozása a tervezett célok figyelembe vételével.
2. A lakóterületek bővítése mellett a város belső területén található elöregedett épületek felújításának, vagy helyére új építésének kiemelt támogatása.
3. Az oktatási intézmények szolgáltatásainak fejlesztése és kapacitásuk növelése. Az iskola bővítése, középtávon átalakítása középfokú oktatási intézménnyé.
4. A városi internetes és televíziós kábelhálózat fejlesztése, új szolgáltató bevonása.
5. A Város Intézményeinek energia ellátásának átalakítása legalább 30 %-os részarányú zöldenergia felhasználására. (Napenergia, geotermikus energia, hulladékhasznosítás, biomassa stb.)
6. Közvilágítási rendszerünk átalakítása LED-es rendszerre, kiegészítve napelemes energia ellátással.
7. A város Északi területén új kereskedelmi, szolgáltatási létesítmények létrehozásának támogatása.
8. Városközpont fejlesztése, Városháza építése, további központosított igazgatási feladat ide szervezése a Járási Hivatal feladataiból.
9. Kistérségi Egészségügyi Központ szerepének elérése.
10. Város belső infrastruktúrájának fokozatos fejlesztése a XXI. századi igényekhez igazodva.
11. A település teljes belterületén a szelektív hulladékgyűjtés és a lehető legnagyobb arányú újrahasznosítás megszervezése.
12. A 2024-ig fejlesztésre kerülő 405-ös főút mellett lévő körforgalmi csomópont kiépítése új ipartelepi út kiépítésével.
13. Az Ipari parkhoz kapcsolódó K + F tevékenység létrehozása. Elsősorban a betelepült Cégek tevékenységére alapozva.
14. Mezőgazdaság fejlődésének támogatása, a helyben termelt mezőgazdasági termékek feldolgozása és piacra jutásának elősegítése. (Raktározás, hűtőház, csomagoló)
15. Városi Piac kialakítása.
16. Sportlétesítmények fejlesztése az egészségesebb társadalom érdekében.
17. Hosszú távú lakóterület fejlesztés előkészítése legalább szabályozási szinten.
18. Önkormányzati bérlakások „fecskeház” kialakítása
19. Rendőrőrs létesítése

20. Kerékpárút hálózat bővítése bel és külterületen egyaránt.
21. Közterületek parkok kialakítása
22. Játzóterek fejlesztése
23. Belterületi utak, és külterületi mezőgazdasági utak felújítása
24. Öregek napközi otthonának létesítése

IX fejezet

A GAZDASÁGI PROGRAM ÖSSZEÁLLÍTÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK:

- a kormányzat gazdaságpolitikája,
- a megyei, ezen belül a járási területfejlesztési operatív program,
- nemzeti és EU-s pályázati források,
- a település adottságai, a lakosság összetétele, igényei,
- az önkormányzat vagyoni helyzete, jelenlegi, illetve várható pénzügyi kondíciói,
- a polgármesteri program,
- a képviselő-testület és a bizottságok javaslatai,
- a településen működő intézmények és szervezetek javaslatai, elvárásai.